Gdańsk, dnia 8 października 1948 r.

GDAŃSKI DZIENNIK WOJEWÓDZKI

Nr 19

Ochrona przed pożarami i innymi klęskami

TREŚĆ

Poz. 185

USTAWA

O OCHRONIE PRZED POŻARAMI I INNYMI KLĘSKAMI

(Dz. U. R. P. z dnia 18 maja 1934 r. Nr 41, poz. 365)

Rozdział I.

Postanowienia ogólne.

Art. 1. Ustawa niniejsza normuje organizację ochrony przed pożarami i innymi klęskami.

Art. 2. (1) O ile ustawa niniejsza nie stanowi inaczej, ochrona ma być zorganizowana według gmin.

(2) Spełnianie zadań, związanych z ochroną przed pożarami i innymi klęskami, w granicach gmin powierza się przełożonym tych gmin, jako organom wykonawczym rządowych władz administracji ogólnej.

(3) Wszyscy w obrębie gminy przebywający obowiązani są współdziałać w wykonywaniu tej ochrony w zakresie, w ustawie niniejszej określonym.

Art. 3. Minister Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z właściwymi ministrami władny jest w drodze rozporządzeń wydawać szczegółowe przepisy o zapobieganiu powstawania oraz rozszerzania się pożarów i innych klęsk, o zaopatrzeniu osiedli i budowli w urządzenia oraz przyrządy ochronne i zapobiegawcze, tudzież ustalać postępowanie przy nadzorze nad wykonywaniem tych przepisów.

Uwagi:

1. Kompetencje Ministra Spraw Wewnętrznych w zakresie wykonania ustawy o ochronie przed pożarami i innymi klęskami przejął Minister Administracji Publicznej, a w odniesieniu do obszaru Ziem Odzyskanych — Minister Ziem Odzyskanych.

2. P. rozp. Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 31 października 1938 r. o zapobieganiu powstania i rozszerzania się pożarów w budynkach (Dz. U. R. P. Nr 87, poz. 590) oraz rozp. Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 29 lipca 1939 r. o urządzeniach publicznych i prywatnych do zaopatrywania ludności w wodę i usuwania nieczystości oraz o specjalnych urządzeniach przeciwpożarowych (Dz. U. R. P. Nr 75, poz. 506).

Rozdział II.

O strażach pożarnych.

Art. 4. (1) W każdej gminie winna istnieć dostateczna ilość straży pożarnych, odpowiadających pod względem liczebności i zaopatrzenia potrzebom miejscowym.

(2) Straże pożarne mogą być:
1) ochotnicze,
2) przymusowe,
3) zawodowe,
4) prywatne.

Art. 5. (1) Gmina miejska, licząca ponad 40.000 mieszkańców, obowiązana jest utrzymywać własną zawodową straż pożarną.

(2) Wojewoda może zwalniać poszczególne gminy miejskie od obowiązku utrzymywania własnej zawodowej straży pożarnej, jeśli w gminie takiej istnieje lub powstanie ochotnicza straż pożarna, odpowiadająca potrzebom miejscowym (art. 4). W m. st. Warszawie uprawnienie to przysługuje Ministrowi Spraw Wewnętrznych.

Art. 6. (1) W gminach, liczących poniżej 40.000 mieszkańców, istnieją zasadniczo straże pożarne ochotnicze. Jeżeli środki na to pozwalają, gmina może utworzyć straż zawodową. W razie konieczności wojewoda zarządzi utworzenie przez gminę straży pożarnej zawodowej.

(2) W razie braku straży ochotniczej lub zawodowej, albo gdy straże takie są niewystarczające w stosunku do potrzeb miejscowych, gmina obowiązana jest utworzyć przymusową straż pożarną.

(3) Przymusowa straż pożarna winna być utworzona w taki sposób, aby zdolna była do niezwłocznej akcji ratunkowej we wszystkich wypadkach, przewidzianych regulaminem (art. 30).

Art. 7. (1) Strażami pożarnymi prywatnymi w rozumieniu ustawy niniejszej są straże pożarne, do których utworzenia i utrzymywania obowiązane są przedsiębiorstwa i inne zakłady i instytucje, zatrudniające znaczniejszą ilość pracowników lub narażone ze względu na swój charakter na znaczne niebezpieczeństwo pożaru.

(2) Rozporządzenie wykonawcze ustala, jakiego rodzaju przedsiębiorstwa, zakłady i instytucje i w jakim zakresie obowiązane są utworzyć i utrzymywać straże pożarne prywatne, określa przypadki i tryb zwalniania w całości lub części od tego obowiązku, jeśli w danej miejscowości istnieje dostateczna silna straż pożarna, oraz ustala zasady organizacji, utrzymania i działalności straży pożarnych w przedsiębiorstwach, zakładach i instytucjach państwowych lub będących pod zarządem Państwa. W odniesieniu do lotnisk użytku publicznego przepisy te wydaje w drodze rozporządzenia Minister Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrami: Komunikacji i Spraw Wojskowych.

Kompetencje Ministra Spraw Wojskowych przejął Minister Obrony Narodowej.

Art. 8. (1) Zawodowe i przymusowe straże pożarne oraz okręgowe pogotowia pożarne (art. 9) są strażami pożarnymi miejscowymi w rozumieniu ustawy niniejszej.

(2) Władza, po wysłuchaniu opinii zainteresowanej gminy i wydziału powiatowego, może również nadać ochotniczym i prywatnym strażom pożarnym charakter miejscowej straży pożarnej, jeżeli straże te odpowiadają warunkom, wymaganym od takiej straży i mają spełniać jej obowiązki.

(3) W razie utworzenia związku straży pożarnych o charakterze wyższej użyteczności, na obszarze gmin mogą istnieć tylko takie straże ochotnicze, które należą do tego związku.

Uwagi:

P. rozp. Rady Ministrów z dnia 28 listopada 1933 r. o uznaniu stowarzyszenia „Związek Straży Pożarnych Rzeczypospolitej Polskiej" za stowarzyszenie wyższej użyteczności publicznej (Dz. U. R. P. Nr 102, poz. 779) — oraz rozp. Rady Ministrów z dnia 28 listopada 1933 r. o nadaniu statutu stowarzyszeniu „Związek Straży Pożarnych Rzeczypospolitej Polskiej" (Monitor Polski Nr 298, poz. 331).

Art. 9. (1) W celu zapewnienia pomocy tam, gdzie straże pożarne są niewystarczające lub gdzie ich brak, gminy mogą się łączyć w celu utworzenia okręgowego pogotowia pożarnego.

(2) Okręgowe pogotowia pożarne mogą być zawodowe lub ochotnicze i mogą także składać się z części miejscowych straży pożarnych. Tam, gdzie warunki miejscowe nie stoją na przeszkodzie, władza może pozwolić, aby obowiązki okręgowego pogotowia pożarnego pełniła jedna z miejscowych straży pożarnych.

(3) Organizacja i zaopatrzenie techniczne okręgowego pogotowia pożarnego winny być dostosowane do jego zadania niesienia szybkiej pomocy i wspomagania straży pożarnych.

(4) Okręgowe pogotowia pożarne utrzymują gminy, na których terenie pogotowie ma swoją siedzibę.

(5) Utworzenie okręgowego pogotowia pożarnego wymaga zatwierdzenia władzy po wysłuchaniu opinii zainteresowanych gmin i wydziału powiatowego.

(6) Jeśli okręgowe pogotowie pożarne jest potrzebne, a gminy takiego pogotowia nie utworzą, wojewoda może zarządzić przymusowe jego utworzenie, określając obszar jego działania.

Art. 10. Rozporządzenie wykonawcze ustala:

(1) zasady, jakim winny odpowiadać rozmieszczenie w gminie i liczebność miejscowych straży pożarnych i okręgowych pogotowi pożarnych oraz straży pożarnych prywatnych, zależnie od ich zaopatrzenia, rodzaju poszczególnych miejscowości, liczby ich mieszkańców, sposobu zabudowania, innych warunków miejscowych;

(2) zasady zaopatrzenia straży i pogotowi pożarnych w sprzęt ratunkowy, jego rodzaj i liczebność, jak również zasady ustalania norm, jakim ten sprzęt winien odpowiadać, sposób stwierdzania jego sprawności oraz zakres i sposób nadzoru i kontroli w celu zapewnienia należytego utrzymania, przechowywania i sprawności tego sprzętu;

(3) zakres i zasady podziału obowiązków straży pożarnych miejscowych i prywatnych oraz pogotowi pożarnych;

(4) warunki, jakim odpowiadać winny straże pożarne ochotnicze i prywatne, aby mógł im być nadany charakter straży miejscowych;

(5) sposób i warunki tworzenia straży pożarnych przymusowych (art. 6).

Uwagi:

P. rozp. Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 16 października 1937 r. o rozmieszczeniu, liczebności i zaopatrzeniu miejscowych straży (pogotowi) pożarnych i uznaniu straży pożarnych za miejscowe (Dz. U. R. P. Nr 78, poz. 573).

Art. 11. (1) Ustrój i obszar działania poszczególnych straży i pogotowi pożarnych oraz ich szczególne prawa i obowiązki w zakresie współdziałania z organami samorządowymi i innymi strażami i pogotowiami pożarnymi określają ich statuty, a porządek i sposób ich służby wewnętrznej i zewnętrznej regulaminy. Statuty zawodowych straży pożarnych mogą przewidywać obowiązek ich członków pełnienia w nich służby przez określoną ilość lat.

(2) Regulaminy podlegają zatwierdzeniu przez władzę.

(3) Minister Spraw Wewnętrznych władny jest ustalać w drodze rozporządzenia statuty i regulaminy wzorowe, do których statuty i regulaminy poszczególnych straży i pogotowi pożarnych tak już istniejących jak i nowopowstających, winny być dostosowane, oraz termin tego dostosowania. W szczególności wzorowe statuty i regulaminy ustalą jednolite nazwy stopni służbowych członków straży pożarnych i przywiązane do stopni funkcje.

Uwagi:

P. rozp. Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 14 stycznia 1935 r. o statucie wzorowym ochotniczych straży pożarnych (Dz. U. R. P. Nr 7, poz. 35) — oraz rozp. II Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 13 lipca 1939 r. o statucie wzorowym ochotniczych straży pożarnych (Dz. U. R. P. Nr 66, poz. 450).

Art. 12. (1) Naczelnikami straży i pogotowi pożarnych, ich zastępcami oraz samoistnymi kierownikami poszczególnych jednostek straży pożarnych (pogotowi, drużyn, oddziałów specjalnych), osobami pełniącymi funkcje instrukcyjne i inspekcyjne, mogą być tylko osoby, które:

1) są obywatelami polskimi;
2) posiadają nienaganną przeszłość;
3) posiadają odpowiednie przygotowanie fachowe, przewidziane rozporządzeniem Ministra Spraw Wewnętrznych.

(2) Na stanowiska, o których mowa w ust. (1), należy powoływać osoby, które odbyły czynną służbę wojskową. Pierwszeństwo przy obsadzie tych stanowisk posiadają osoby, które odbyły wojskową służbę nadterminową lub zawodową.

(3) Osoby, karane za zbrodnie przeciw Państwu, nie mogą być członkami straży pożarnych (pogotowi).

(4) Stowarzyszenia i związki członków straży pożarnych podlegają przepisom prawa o stowarzyszeniach z dnia 27 października 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr 94, poz. 808). Postanowienie powyższe nie wyklucza należenia członków straży pożarnych, jako pracowników samorządowych lub prywatnych, do ogólnych związków zawodowych takich pracowników.

Art. 13. (1) Wybór lub mianowanie naczelnika straży i pogotowi pożarnych oraz ich zastępców wymaga zatwierdzenia władzy.

(2) Wojewoda ma prawo zawiesić w czynnościach naczelnika, zastępcę naczelnika oraz samoistnego kierownika poszczególnych jednostek straży i pogotowi pożarnych, jeśli osoby te nie wykonywują należycie swych obowiązków lub wykraczają przeciw innym postanowieniom statutowym. Jednocześnie Wojewoda wyznacza odpowiednią osobę na miejsce zawieszonego, do czasu przywrócenia go do pełnienia czynności albo wyboru lub mianowania nowego naczelnika, zastępcy, względnie kierownika zgodnie z postanowieniami statutu (art. 11).

(3) W strażach pożarnych prywatnych na miejsce osoby zawieszonej w urzędowaniu w myśl ust. (2) wojewoda wyznacza osobę z pośród personelu przedsiębiorstwa, zakładu lub instytucji.

Art. 14. Członkowie straży i pogotowi pożarnych ochotniczych i przymusowych pełnią swą służbę bezpłatnie.

Art. 15. (1) Wzory umundurowania i odznak członków straży pożarnych (pogotowi) ustala Minister Spraw Wewnętrznych w drodze rozporządzenia jednolicie dla poszczególnych rodzajów straży i pogotowi, może jednak zezwolić na używanie odrębnych odznak dla poszczególnych straży lub pogotowi, jeśli warunki miejscowe lub tradycja zmiany takie uzasadniają. Rozporządzenie to ustala również, które części umundurowania należą do sprzętu technicznego i winny być dostarczane członkom straży lub pogotowi pożarnych bezpłatnie przez gminę albo przez obowiązane do utrzymywania straży przedsiębiorstwa, zakłady lub instytucje (art. 7).

(2) Członkowie straży pożarnych (pogotowi) obowiązani są nosić umundurowanie (odznaki) w czasie pełnienia służby. Noszenie umundurowania i odznak poza służbą regulują statuty straży pożarnych (pogotowi) (art. 11).

(3) Wzory umundurowania i odznak dla straży pożarnych przedsiębiorstw państwowych ustala właściwy minister w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych.

(4) Używanie przez osoby do tego nieuprawnione umundurowania i odznak, ustalonych w trybie, przewidzianym w ust. (1) i (3), lub zbliżonych do nich, jest wzbronione.

Art. 16. (1) Celem odznaczenia członków straży pożarnych za wyjątkowe zasługi w dziedzinie pożarnictwa oraz za czyny, spełnione w wyjątkowo trudnych warunkach z narażeniem życia lub zdrowia w obronie życia i mienia przy akcji ratunkowej, ustanawia się specjalną odznakę państwową.

(2) Odznakę nadaje Minister Spraw Wewnętrznych.

(3) Wzór i statut odznaki ustala rozporządzenie Rady Ministrów.

Art. 17. (1) Sprzęt techniczny zawodowych i przymusowych straży pożarnych stanowi własność gminy.

(2) Sprzęt techniczny ochotniczych straży pożarnych stanowi własność gminy, o ile nabyty został w całości lub przeważnie z subwencji Skarbu Państwa, samorządów lub instytucji publicznych.

(3) Sprzęt techniczny okręgowych pogotowi pożarnych stanowi własność powiatowych związków samorządowych.

(4) Rozporządzenie wykonawcze określa sposób ustalenia tytułu własności sprzętu technicznego oraz sposób podziału między gminy lub związki zamorządowe, o ile straże lub pogotowia pożarne pełnią służbę na obszarze, obejmującym więcej niż jedną gminę lub jeden powiatowy związek samorządowy.

(5) Sprzęt techniczny może być używany do celów innych, niż w ustawie niniejszej określonych, tylko za zgodą władzy lub na jej polecenie, a w nagłych wypadkach za zgodą lub na polecenie przełożonego gminy.

Art. 18. (1) Dyscyplinę i rozkazodawstwo straży pożarnych (pogotowi) według zasad, przyjętych w wojsku, organizację i sposób pełnienia służby oraz zasady i programy wyszkolenia członków straży pożarnych, a w szczególności osób, o których mowa w art. 12, ustala rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych.

(2) Rozporządzenie to ustala również jednolite, obowiązujące dla wszystkich straży (pogotowi) słownictwo rozkazodawstwa, rozkazodawstwo za pomocą sygnałów oraz inną sygnalizację dźwiękową i wzrokową, jak również ustala, które sygnały dźwiękowe i wzrokowe nie mogą być używane przez inne organizacje lub osoby.

Art. 19. (1) Straże pożarne obowiązane są niezwłocznie udzielać pomocy i ratunku na obszarze ich działania w razie pożaru lub innych klęsk, jak również w akcji obrony przeciwlotniczej i przeciwgazowej, w innych zaś przypadkach na polecenie władzy lub gdy potrzebna jest zorganizowana pomoc przy użyciu sprzętu ratowniczego, a na miejscu brak jest odpowiedniej organizacji, przeznaczonej do takich celów.

(2) Udzielanie pomocy przez straż pożarną poza obszarem jej działania następuje zgodnie z regulaminem, przewidzianym w art. 30 ust. (2), albo na polecenie władzy.

(3) Okręgowe pogotowia pożarne w przypadkach, o których mowa w ust. (1), obowiązane są udzielać pomocy na całym obszarze ich działania, a poza tym obszarem — na podstawie porozumienia między związkami gmin lub na zarządzenie władzy.

(4) Straże pożarne (pogotowia) mogą udzielać pomocy w innych przypadkach, niż przewidziane w artykule niniejszym, tylko za zgodą władzy.

Art. 20. Rozporządzenie Ministra Poczt i Telegrafów, wydane w porozumieniu z Ministrami Komunikacji i Spraw Wewnętrznych, ustala tryb postępowania przy zawiadamianiu i wzywaniu straży pożarnych (pogotowi) w wypadkach pożaru lub klęsk w drodze telegraficznej, telefonicznej lub radiowej z tym, że zawiadomienia takie i wezwania wolne będą od wszelkich opłat oraz będą miały pierwszeństwo przed innymi przesyłkami teg orodzaju, z wyjątkiem przesyłek koniecznych dla zapewnienia bezpieczeństwa ruchu kolejowego lub lotniczego.

Uwagi:

P. rozp. Ministra Poczt i Telegrafów z dnia 26 lutego 1937 r. o trybie postępowania przy zawiadamianiu w drodze telegraficznej lub telefonicznej o wypadkach klęsk żywiołowych, napadów rabunkowych i katastrof (Dz. U. R. P. Nr 17, poz. 115).

Art. 21. (1) Straże pożarne (pogotowia), jadące w celu prowadzenia akcji ratunkowej, mają prawo korzystać ze wszystkich dróg i gruntów prywatnych dla przejazdu, postoju i prowadzenia akcji ratunkowej.

(2) Kierowcy pojazdów straży pożarnych, jadących w celu prowadzenia akcji ratunkowej, nie są obowiązani stosować się do przepisów o największej dopuszczalnej szybkości, o ruchu pojazdów na skrzyżowaniu dróg i ulic oraz o wymijaniu i wyprzedzaniu pojazdów, a znajdujący się na drodze obowiązani są zawczasu usuwać się z drogi lub zatrzymywać się i pozostawiać miejsce dla swobodnego przejazdu pojazdów straży.

(3) Na sygnał straży pożarnej, jadącej w celu prowadzenia akcji ratunkowej, winny być niezwłocznie otwierane wszelkie zapory i rogatki. Otwieranie zapór kolejowych regulują przepisy kolejowe.

Art. 22. (1) Straże pożarne (pogotowia) przy przejazdach w celu niesienia akcji ratunkowej i z powrotem mają prawo korzystać dla przewozu członków straży i sprzętu technicznego z wszelkich środków przewozowych zarówno osobowych, jak i towarowych, służących do utrzymywania komunikacji publicznej. Korzystanie z kolejowych środków przewozowych regulują przepisy kolejowe.

(2) Miejscowe straże pożarne w razie, gdy zwłoka grozi niebezpieczeństwem, mają prawo zajmować konieczne środki przewozowe, tak publiczne jak i prywatne dla przewozu swych członków i sprzętu technicznego.

(3) Postanowienia artykułu niniejszego nie dotyczą statków powietrznych.

Art. 23. Członkowie straży pożarnych miejscowych oraz fachowych organów inspekcyjnych i instrukcyjnych w czasie pełnienia służby korzystają z ochrony prawa narówni z urzędnikami w rozumieniu ustaw karnych.

Art. 24. (1) Techniczne kierownictwo akcją ratunkową w jej całokształcie przy pożarach i innych klęskach należy do naczelnika tej straży pożarnej (pogotowia), która pierwsza przybyła na miejsce. Jeśli jednak na miejsce przybędzie straż pożarna zawodowa, naczelnik tej straży obejmuje kierownictwo akcją ratunkową.

(2) Utrzymanie porządku i zabezpieczenie życia i mienia mieszkańców w miejscowości, nawiedzonej przez pożar lub inną klęskę, należy do państwowych organów bezpieczeństwa publicznego, a w razie ich nieobecności na miejscu — do przełożonego gminy.

(3) Rządowa władza administracji ogólnej może bądź osobiście, bądź przez swego delegata objąć ogólne kierownictwo akcją ratunkową; w takim razie podlegają jej wszyscy naczelnicy straży pożarnych, organa bezpieczeństwa publicznego i przełożeni gmin w miejscowości lub w miejscowościach objętych akcją ratunkową.

(4) Każdy jest obowiązany podporządkować się zarządzeniom, wydawanym w związku z akcją ratunkową.

Rozdział III.

O obowiązkach gmin i mieszkańców.

Art. 25. Gminy są obowiązane w ramach budżetu:

1) zaopatrywać straże pożarne miejscowe w odpowiedni sprzęt techniczny ratunkowy oraz w środki konieczne do użycia tego sprzętu do akcji ratowniczej;

2) dostarczać pomieszczeń potrzebnych dla pogotowia i stałych dyżurów straży, dla celów jej wyszkolenia oraz dla przechowywania sprzętu technicznego straży;

3) urządzić i utrzymywać urządzenia sygnalizacyjne i alarmowe;

4) zapewnić dostarczanie dla akcji ratunkowej dostatecznej ilości wody;

5) popierać akcję społeczną w celu tworzenia i utrzymywania ochotniczych straży pożarnych.

Art. 26. (1) Każda osoba, w gminie przebywająca, jest obowiązana:

1) zezwolić na użycie będących jej własnością lub w jej władaniu środków, mogących służyć do alarmu i sygnalizacji dla zaalarmowania o pożarze lub zagrażającym bezpośrednio jego wybuchu albo o innej klęsce, środków przewozowych wszelkiego rodzaju, potrzebnych dla przewozu straży pożarnych, ich sprzętu technicznego i innych przedmiotów koniecznych dla akcji ratunkowej na miejsce pożaru lub innej klęski i z powrotem — oraz urządzeń i przedmiotów potrzebnych dla ochrony przeciwpożarowej lub akcji ratunkowej;

2) zezwolić na umieszczanie na należących do niej lub będących w jej władaniu nieruchomościach urządzeń i przyrządów ochronnych i zapobiegawczych, o ile rozporządzenia, o których mowa w art. 3, ustanowią umiszczanie tego rodzaju urządzeń i przyrządów.

(2) Umieszczanie urządzeń i przyrządów ochronnych na nieruchomościach, przeznaczonych dla celów ruchu kolejowego lub żeglugi powietrznej, jak również używanie urządzeń sygnalizacyjnych i alarmowych, służących do zabezpieczenia ruchu kolejowego i żeglugi powietrznej, może się odbywać jedynie z zachowaniem przepisów o bezpieczeństwie i porządku ruchu kolejowego lub lotniczego.

(3) Właściciele budynków obowiązani są posiadać, przechowywać w tych budynkach i utrzymywać w stanie zdatnym do natychmiastowego użytku narzędzia, potrzebne przy prowadzeniu akcji ratunkowej. Szczegółowy zakres tego obowiązku ustali rozporządzenie wykonawcze.

Art. 27. Każdy jest obowiązany zaalarmować najbliższą straż pożarną lub jednostkę państwowych organów bezpieczeństwa w razie zauważenia pożaru albo innej klęski lub groźby ich powstania.

Art. 28. (1) Każda osoba, w gminie przebywająca, obowiązana jest do udzielania pomocy i do współdziałania przy akcji ratowniczej i zapobiegawczej w wypadkach pożarów lub innych klęsk.

(2) Pomoc i współdziałanie, o których mowa w ust. (1), polega na:

1) udzielaniu bezpośredniej pomocy przy tłumieniu pożarów i zwalczaniu innych klęsk;

2) udzielaniu pierwszej pomocy i opieki w razie nieszczęśliwych wypadków z ludźmi;

3) udzielaniu pomocy przy ochronie i zabezpieczeniu mienia;

4) pełnieniu wart dziennych i nocnych dla ochrony przed powstaniem pożaru lub innej klęski;

5) pełnieniu obowiązków w strażach pożarnych przymusowych.

(3) Rozporządzenie wykonawcze ustala szczegółowy zakres obowiązków, o których mowa w artykule niniejszym, oraz sposób ich wykonania.

Uwagi:

P. rozp. Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 6 kwietnia 1939 r. o obowiązkach ludności w wypadkach pożarów lub innych klęsk (Dz. U. R. P. Nr 37, poz. 242).

Art. 29. (1) Od obowiązków, wymienionych w art. 28, wolni są:

1) niezdolni do pracy wskutek choroby lub ułomności fizycznych;

2) kobiety ciężarne i karmiące oraz matki dzieci do lat 6;

3) cudzoziemcy, korzystający z prawa zakrajowości;

4) nieletni do lat 14;

5) osoby obojga płci, mające powyżej lat 60.

(2) Rada Ministrów jest władna w drodze rozporządzenia zwalniać od obowiązków, określonych w art. 28, także inne kategorie osób oprócz wymienionych w ust. (1) artykułu niniejszego oraz ustalać, kiedy i na jakich warunkach wykonanie tych obowiązków będzie mogło być zamienione na świadczenia w naturze lub pełnione zastępczo przez inne osoby.

Uwagi:

P. rozp. Rady Ministrów z dnia 24 marca 1939 r. o zwalnianiu od niektórych obowiązków, wynikających z ustawy o ochronie przed pożarami i innymi klęskami (Dz. U. R. P. Nr 31, poz. 206).

Art. 30. (1) Przełożony gminy, po zasięgnięciu opinii fachowej naczelnika miejscowej straży pożarnej (naczelników miejscowych straży pożarnych) oraz po wysłuchaniu kolegium zarządu gminy, obowiązany jest sporządzić regulamin zapobiegania i tłumienia pożarów i innych klęsk na obszarze gminy.

(2) W celu współdziałania poszczególnych gmin przy zapobieganiu i tłumieniu pożarów i innych klęsk wydziały powiatowe, po zasięgnięciu opini fachowej powiatowego instruktora straży pożarnych, obowiązane są sporządzić regulamin takiego współdziałania dla celów powiatu.

(3) Regulaminy, o których mowa w ust. (1) i (2), wymagają zatwierdzenia władzy.

(4) Wszystkie osoby, w gminie zamieszkałe lub czasowo tam przebywające, obowiązane są stosować się do obowiązków, określonych w regulaminie.

Rozdział IV.

Wynagrodzenia i odszkodowania.

Art. 31. (1) O ile ratowane mienie było ubezpieczone od ognia, niezbędne i udowodnione koszty ratowania, poniesione przez ubezpieczającego, zwraca zakład, w którym ratowane mienie było ubezpieczone. Koszty te łącznie z sumą odszkodowania nie mogą przekraczać sumy ubezpieczenia. Jeżeli jednak koszty ratowania poniesione wskutek wskazówek, udzielonych przez organ zakładu ubezpieczeń, to zakład ten zwraca je nawet wtedy, gdy wraz z odszkodowaniem przekraczają sumę ubezpieczenia. Gdy poniesiono łącznie koszty dla ratowania mienia, ubezpieczonego w danym zakładzie, oraz innego mienia, wówczas zakład ten zwraca koszty w stosunku wartości ubezpieczonego w zakładzie mienia do ogólnej wartości ratowanego mienia.

(2) Roszczeń z tytułu zwrotu kosztów ratowania, opartych na postanowieniach ust. (1), dochodzi się łącznie z odszkodowaniem i w trybie, przewidzianym dla dochodzenia odszkodowania.

Art. 32. (1) Za zużycie, zniszczenie, uszkodzenie lub utratę używanych lob dostarczonych na podstawie ustawy niniejszej (art. 22 i 26) środków przewozowych, inwentarza pociągowego i narzędzi, potrzebnych przy akcji ratunkowej, o ile zużycie to, zniszczenie, uszkodzenie lub utrata nie nastąpiły z winy właścicieli tych przedmiotów, wypłaca się odszkodowanie.

(2) Odszkodowanie wypłaca się również za zużyte, uszkodzone lub zniszczone inne mienie w związku z wykonywaniem świadczeń lub wykonywaniem zarządzeń przy akcji ratunkowej, jeśli zużycie to, uszkodzenie lub zniszczenie nie nastąpiło w związku z akcją ochrony tego mienia przed pożarem lub inną klęską.

(3) Postanowienia ust. (1) nie dotyczą narzędzi, o których mowa w art. 26 ust. (3).

(4) Za rzeczywiście poniesione szkody lub uszczuplenie wartości nieruchomości w związku z umieszczeniem na niej urządzeń i przyrządów, o których mowa w art. 26 ust. (1) pkt. 2), wypłaca się odszkodowanie, o ile umieszczenie tych urządzeń i przyrządów nie nastąpiło wyłącznie w interesie zabezpieczenia tej nieruchomości przed pożarem lub inną klęską.

(5) Odszkodowania, o których mowa w ust. (1), (2) i (4), pokrywają zakłady ubezpieczeń, w których ratowane mienie było ubezpieczone, z sum, o których mowa w art. 39, a jeśli mienie nie było ubezpieczone, odszkodowania te pokrywa gmina.

(6) Normy odszkodowań, w zależności od rodzaju świadczeń, ustala rozporządzenie wykonawcze.

Art. 33. Rada Ministrów na wniosek Ministrów Spraw Wewnętrznych i Skarbu władna jest w drodze rozporządzenia włożyć na gminy, przedsiębiorstwa i inne zakłady i instytucje, wymienione w art. 7, obowiązek ubezpieczenia członków straży pożarnych od nieszczęśliwych wypadków, związanych z pełnionymi przez nich czynnościami służbowymi.

Art. 34. (1) Do orzekania o odszkodowaniach, o których mowa w art. 32, powołane są powiatowe władze administracji ogólnej, przy czym roszczenia winny być zgłoszone w terminie prekluzyjnym trzydziestu dni.

(2) Od orzeczenia powiatowej władzy administracji ogólnej co do odszkodowania nie ma środka prawnego w administracyjnym toku instarcji.

(3) Jeżeli strona niezadowolona jest z orzeczenia powiatowej władzy administracji ogólnej w sprawie odszkodowania, może w ciągu trzydziestu dni od daty doręczenia orzeczenia żądać ustalenia odszkodowania przez właściwy sąd. Prawo to nie przysługuje stronie, która przyjęła orzeczenie władzy bez zastrzeżenia dochodzenia pretensji, lub która odszkodowanie wypłaciła.

Rozdział V.

Koszty i opłaty.

Art. 35. (1) Gminy ponoszą koszty:

1) utrzymania zawodowych i przymusowych straży pożarnych, odpowiedniego subwencjonowania straży ochotniczych o charakterze miejscowych straży pożarnych, oraz szkolenia tych straży;

2) wynikające z wykonania obowiązków, o których mowa w art. 25;

3) udziału w kosztach utrzymania okręgowych pogotowi pożarnych;

4) odszkodowań w związku ze świadczeniami rzeczowymi, wynikającymi z ustawy niniejszej;

5) wykonania innych czynności, związanych z wykonaniem ustawy niniejszej, o ile ustawa ta nie stanowi inaczej.

(2) Powiatowe związki samorządowe ponoszą koszty utrzymania organów fachowych, których zadaniem jest czuwanie nad wyszkoleniem, organizacją i sprawnością straży miejscowych i pogotowi pożarnych w powiecie.

Art. 36. Wydatki na cele, wymienione w art. 35, powinny być umieszczone w preliminarzu budżetowym gminy i pokryte ze zwyczajnych dochodów gminy.

Art. 37. Rozporządzenie Ministrów Spraw Wewnętrznych i Skarbu ustali normy opłat od przedsiębiorstw, zakładów i instytucji, o których mowa w art. 7, na rzecz gminy w razie, gdy przedsiębiorstwa te, zakłady i instytucje zostaną w całości lub częściowo zwolnione od obowiązku utrzymywania własnych straży pożarnych, oraz tryb postępowania i sposób pobierania i zarachowania tych opłat.

Art. 38. (1) Gminy mogą żądać zwrotów kosztów pomocy, udzielonej przez miejscową straż pożarną w przypadkach, gdy:

1) pomoc udzielona była poza obszarem gminy, o ile umowy między gminami lub plan współdziałania nie przewidują inaczej,

2) pomoc udzielana była przedsiębiorstwu, zakładowi lub instytucji, o których mowa w art. 7, z tego powodu, że własna straż przedsiębiorstwa, zakładu lub instytucji nie została utworzona wbrew przepisom niniejszej ustawy, lub jeśli opłaty, wymienione w art. 37, nie zostały uiszczone,

3) pomoc udzielona była w zakresie, nie stanowiącym ustawowego obowiązku straży (art. 19).

(2) Koszty, oznaczone w ust. (1) pkt. 1) ponosi gmina, na której obszarze pomoc była świadczona, oznaczo-

ne w pkt. 2) — odnośne przedsiębiorstwo, zakład lub instytucja, oznaczone w pkt. 3) — osoby, które pomocy potrzebowały.

(3) Osoby, które spowodowały interwencję straży pożarnej bądź świadomie bezpodstawną, bądź wskutek działania, stanowiącego przestępstwo w myśl ustaw karnych, ponoszą całkowite koszty tej interwencji.

(4) Do orzekania o kosztach, o których mowa w artykule niniejszym, powołana jest władza nadzorcza.

Art. 39. (1) Prawno-publiczne zakłady ubezpieczeń oraz prywatne towarzystwa ubezpieczenia od ognia obowiązane są przeznaczać na koszty akcji przeciwpożarowej sumy, których wysokość ustala na każdy rok rozporządzenie Ministrów Spraw Wewnętrznych i Skarbu procentowo od sumy składek brutto, zebranych przez te instytucje w roku poprzednim z tytułu ubezpieczenia od ognia nieruchomości i ruchomości.

(2) Wymiar sum, o których mowa w ust. (1), nie może przekraczać 7 % wymienionych tam składek brutto, zebranych przez prawno-publiczne zakłady ubezpieczeń w dziale przymusowym, oraz 3 % od składek brutto, zebranych przez prywatne towarzystwa ubezpieczeń i przez zakłady prawno-publiczne w dziale dobrowolnym.

(3) Od sum, przypadających do zapłaty stosownie do postanowień artykułu niniejszego, potrąca się dla każdego zakładu ubezpieczeń sumy wypłacone przez ten zakład na podstawie art. 32 w roku, poprzedzającym wymiar tych sum.

(4) Sumy, w artykule tym wymienione, obciążają instytucje ubezpieczeń i nie mogą być przerzucane na ubezpieczonych.

Art. 40. Za koszty, o których mowa w art. 39, uznaje się:

1) przede wszystkim subwencje dla gmin w zależności od potrzeb danej gminy, jej możliwości finansowych oraz zainteresowania, wykazanego wysokością sum preliminowanych na cele pożarnictwa z dochodów własnych gminy;

2) subwencje dla straży pożarnych i pogotowi pożarnych oraz dla gmin w związku z ich działalnością przeciwpożarową, przeciwlotniczą, przeciwgazową lub instytucjami i urządzeniami, przekraczającymi miejscowe potrzeby gmin, lub w celu przysposobienia ich do takiej działalności;

3) subwencje dla powiatowych związków samorządowych,

4) wydatki na powiatowe, wojewódzkie i centralną organizację straży pożarnych oraz komisję doradczą,

5) wydatki na szkolenie organów służby bezpieczeństwa i samorządu terytorialnego oraz instruktorów w sprawach ochrony przeciwpożarowej i akcji ratunkowej,

6) nagrody za wykrycie podpalaczy,

7) inne wydatki, przewidziane w planie finansowym (art. 41).

Art. 41. (1) Środki finansowe, o których mowa w art. 39, wydatkowane będą według planu finansowego, ustalanego na każdy rok przez Ministra Spraw Wewnętrznych w zorozumieniu z Ministrem Skarbu.

(2) Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych, wydane w porozumieniu z Ministrem Skarbu, ustala tryb postępowania oraz sposób dysponowania i przekazywania środków, o których mowa w art. 39, jak również zakres i sposób kontroli właściwego zużycia tych środków. Rozporządzenie to może poruczyć publicznym zakładom ubezpieczeń zawiadywanie częścią lub całością sum, wymienionych w art. 39.

Uwagi:

P. rozp. Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 6 kwietnia 1939 r. o zawiadywaniu sumami na koszty akcji przeciwpożarowej, sposobie ich pobierania oraz dysponowania nimi i kontroli ich zużycia (Dz. U. R. P. Nr 37, poz. 243).

Art. 42. (1) Ze stałych subwencji i pomocy, udzielanych przez władze i gminy, korzystać mogą tylko straże pożarne, mające charakter miejscowych straży pożarnych, związki takich straży oraz okręgowe pogotowia pożarne.

(2) Innym strażom pożarnym może być przyznana subwencja lub pomoc tylko w szczególnych przypadkach przez władze lub przez gminę za zgodą tej władzy.

(3) Postanowienia niniejszego artykułu nie ograniczają prawa przyznawania subwencji i pomocy strażom pożarnym, należącym do związku straży pożarnych, uznanego za stowarzyszenie wyższej użyteczności.

Rozdział VI.

O nadzorze.

Art. 43. (1) Bezpośredni nadzór nad czynnościami przełożonych gmin sprawują władze, wskazane w art. 68 ustawy z dnia 23 marca 1933 r. o częściowej zmianie ustroju samorządu terytorialnego (Dz. U. R. P. Nr 35, poz. 294).

(2) Bezpośrednią kontrolę nad działalnością miejscowych straży i okręgowych pogotowi pożarnych sprawują przełożeni gmin, na terenie których straże lub pogotowia mają siedzibę.

(3) Naczelny nadzór w zakresie, przytoczonym w ust. (1) i (2), sprawuje Minister Spraw Wewnętrznych.

(4) Wszędzie, gdzie w ustawie niniejszej jest mowa o władzy bez bliższego określenia, należy rozumieć władze, wymienione w ust. (1) artykułu niniejszego.

Art. 44. (1) Nadzór fachowy i organizacyjny nad strażami pożarnymi sprawują władze, o których mowa w art. 43, przy czym władze te mogą nadzór ten wykonywać przy pomocy organów fachowych.

(2) Organami tymi mogą być fachowe organa inspekcyjne i instrukcyjne zawodowych straży pożarnych, związków straży pożarnych ochotniczych, o ile związkom tym zostanie przyznany charakter wyższej użyteczności, i powiatowych związków samorządowych.

Art. 45. (1) Nadzór nad zakładami ubezpieczeń od ognia w zakresie, wynikającym z ustawy niniejszej, wykonywa Minister Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Skarbu.

(2) Nadzór nad zapobiegawczą polityką pożarniczą zakładów ubezpieczeń wykonywa Minister Spraw Wewnętrznych.

Rozdział VII.

Komisja doradcza.

Art. 46. (1) Tworzy się przy Ministrze Spraw Wewnętrznych stałą Komisję doradczą do spraw ochrony przed pożarami i innymi klęskami.

(2) Do zadań komisji doradczej należy:

1) opiniowanie planu finansowego, o którym mowa w art. 41 ust. (1);

2) opiniowanie projektów przepisów wykonawczych do ustawy niniejszej, udzielonych komisji przez Ministra Spraw Wewnętrznych;

3) opiniowanie w sprawach sprzętu technicznego, zasad szkolenia członków straży pożarnych oraz w innych sprawach, udzielonych w tym celu komisji przez Ministra Spraw Wewnętrznych z dziedziny ochrony przed pożarami, obrony przeciwlotniczej i przeciwgazowej oraz ochrony przed innymi klęskami.

(3) Skład i regulamin komisji określa rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych, wydane w porozumieniu z zainteresowanymi ministrami. Rozporządzenie to zapewni udział w komisji zakładom ubezpieczeń, powołanym do świadczeń w myśl art. 39.

Uwagi:

P. rozp. Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 9 maja 1935 r. o składzie i regulaminie stałej Komisji Doradczej do spraw ochrony przed pożarami i innymi klęskami (Dz. U. R. P. Nr 37, poz. 262).

Rozdział VIII.

Postanowienia karne.

Art. 47. (1) Kto:

1) w razie pożaru lub innej klęski żywiołowej nie stosuje się do obowiązków, określonych w art. 26, 27 i 28, względnie w wydanych na ich podstawie rozporządzeniach, o ile nie jest od nich zwolniony,

2) wzbrania się pełnić wyznaczonej mu warty nocnej lub dziennej (art. 28 ust. (2) pkt. 4),

3) wprowadza w błąd straż (pogotowie) złośliwymi alarmami albo nieprawnie używa sygnałów, zastrzeżonych strażom pożarnym (pogotowiom),

4) jako członek straży pożarnej (pogotowia) nie wypełnia, wynikających z tego tytułu obowiązków,

5) odmawia wykonania zarządzeń, wydanych w czasie akcji ratunkowej (art. 24),

6) utrudnia lub uniemożliwia wykonanie zadań straży pożarnych —

ulegnie w drodze administracyjnej karze grzywny do 1.000 zł lub karze aresztu do miesiąca, albo obu karom łącznie.

(2) Kto wykracza przeciwko innym postanowieniom ustawy niniejszej lub rozporządzeń, wydanych na jej podstawie, — ulegnie w drodze administracyjnej karze grzywny do 500 zł, lub karze aresztu do dni czternastu, lub obu karom łącznie, o ile za czyn nie grozi kara surowsza.

Uwagi:

Na mocy dekretu z dnia 26 kwietnia 1948 r., o podwyższeniu grzywien, kar pieniężnych, kar porządkowych oraz nawiązek (Dz. U. R. P. Nr 24, poz. 161) górna granica grzywien, przewidzianych w art. 47 ustawy ulega pięćdziesięciokrotnemu podwyższeniu.

Art. 48. Grzywny z kar, wymierzonych na podstawie niniejszej umowy, wpływają do kasy gminnej, na cele, o których mowa w art. 35.

Rozdział IX.

Postanowienia przejściowe i końcowe.

Art. 49. Sprzęt techniczny ochotniczych straży pożarnych, stanowiących ich własność w chwili wejścia w życie niniejszej ustawy, pozostaje własnością tych straży i art. 17 ust. (2) do sprzętu tego nie ma zastosowania.

Art. 50. (1) Postanowienia ustawy niniejszej nie mają zastosowania do straży pożarnych lub pogotowi pożarnych, składających się z żołnierzy, pełniących czynną służbę wojskową, lub przeznaczonych do ochrony obiektów, pozostających pod zarządem wojska.

(2) Organizację takich straży lub pogotowi, ich zakres działania, sposób wykonywania czynności, wyekwipowanie w sprzęt techniczny oraz nadzór określają szczególne zarządzenia Ministra Spraw Wojskowych.

(3) Współdziałanie tych straży i pogotowi z innymi strażami i pogotowiami pożarnymi ustala rozporządzenie Ministrów Spraw Wojskowych i Spraw Wewnętrznych, wydane w porozumieniu z zainteresowanymi ministrami.

Art. 51. Organizacja straży pożarnych, zgodnie z przepisami ustawy niniejszej, następować będzie stopniowo, w terminach, jakie określi rozporządzenie wykonawcze.

Art. 52. Wykonanie niniejszej ustawy i wydanie w tym celu potrzebnych rozporządzeń wykonawczych porucza się Ministrowi Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z zainteresowanymi ministrami.

Art. 53. (1) Ustawa niniejsza wchodzi w życie w 6 miesięcy po jej ogłoszeniu, o ile poszczególne jej postanowienia nie przewidują terminów innych.

(2) Jednocześnie tracą moc wszystkie przepisy dotychczasowe w sprawach, unormowanych ustawą niniejszą.

Poz. 186.

ROZPORZĄDZENIE

WOJEWODY GDAŃSKIEGO

z dnia 20.VIII. 1948 r.

o zapobieganiu i rozszerzaniu się pożarów w budynkach na obszarze Województwa Gdańskiego.

Na podstawie art. 108 pkt. 1 rozporządzenia Prezydenta R. P. z dnia 19.I. 1928 r. o organizacji i zakresie działania władz administracji ogólnej (Dz. U. R. P. Nr 80 poz. 555 z dnia 21. VIII. 1936r.) i ustawy z dnia 13.3.1934 r. o ochronie przed pożarami i innymi klęskami (Dz. U. R. P. Nr 41 poz. 365) oraz rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych wydanego w porozumieniu z Ministrami Spraw Wojskowych oraz Przemysłu i Handlu o zapobieganiu powstawania i rozszerzania się pożarów w budynkach (Dz. U. R. P. Nr 87 poz. 590 z dn. 16. XI. 1938 r.) jak również rozporządzenia Prezydenta R. P. z dnia 16.II. 1928 roku o prawie budowlanym i zabudowaniu osiedli (Dz. U. R. P. Nr 34 poz. 216 z dnia 28.II.1939 r.) —

zarządzam co następuje:

§ 1.

Zabrania się przechowywania i gromadzenia na nieprzeznaczonych do zamieszkania częściach strychów budynków mieszkalnych, budynków przeznaczonych do użytku publicznego, mieszczących zakłady użyteczności publicznej, oraz budynków mieszczących lokale urzędowe, biurowe, przemysłowe, handlowe, składy itp. jakichkolwiek materiałów łatwopalnych a w szczególności słomy, trawy morskiej, drzewa, wełny drzewnej, papieru, szmat, olejów, celuloidu itp. oraz przedmiotów wykonanych w całości lub w przeważającej części z takich materiałów.

Przepisy powyższe nie dotyczą budynków, jeżeli konstrukcje dachów tychże są wykonane z żelazo - betonu o grubości płyty co najmniej 8 cm lub z żelaza pokryte płytami o tej samej wytrzymałości na przebicie, a stropy tych budynków są wykonane w całości z materiałów ognioodpornych.

§ 2.

Zabrania się przechowywania i gromadzenia na nieprzeznaczonych do zamieszkiwania częściach strychów, w korytarzach piwniczych, klatkach schodowych, przejściach i przejazdach w budynkach wymienionych w § 1 jakichkolwiek przedmiotów w sposób utrudniający przejazd lub przejście.

§ 3.

Obowiązek przestrzegania przepisów §§ 1 i 2 ciąży:

1) Jeśli chodzi o pomieszczenia, których używanie

związane jest z jednym mieszkaniem — na głównym lokatorze tego mieszkania,

2) We wszystkich innych wypadkach na właścicielu budynku lub osobie zarządzającej budynkiem (administratorze) — jeśli właściciel osobiście tego zarządu nie sprawuje.

§ 4.

Stropy na poddaszach budynków parterowych wymienionych w § 1 winny posiadać polepę z gliny grubości 8 cm.

Budynki piętrowe powinny posiadać stropy z cegły na zaprawie glinianej lub z innego materiału równowartościowego.

Stropy na poddaszach w istniejących budynkach winny otrzymać poprzednio określone zabezpieczenie w terminie, który wyznaczy miejscowa władza.

§ 5.

Materiały opałowe jak: drzewo, węgiel, torf, dla użytku domowego powinny być przechowywane w piwnicach murowanych, przesklepionych, albo w specjalnie na ten cel przeznaczonych budynkach gospodarczych. Popiół i żarzące się węgle można składać w budynkach tylko w naczyniach z niepalnego materiału, szczelnie zamykanych. Popiół i żużel natychmiast po wysypaniu do naczyń zupełnie wygasić. Poza obrębem budynków wolno składać popiół tylko zupełnie wygaszony i w miejscu specjalnie na ten cel przeznaczonym.

§ 6.

Nafta, benzyna itp. materiały łatwopalne, jako też materiały wybuchowe w ilościach dozwolonych w myśl przepisów obowiązujących do przechowania poza składami przemysłowymi winny być przechowywane zdala od palenisk. Poza tym obowiązują rozporządzenia wydane odnośnie przechowywania i magazynowania olejów mineralnych, karbidu i taśmy celuloidowej (filmowej).

§ 7.

Zabrania się ustawiania sprzętu domowego i składania względnie przechowywania opału lub innych materiałów palnych w odległości mniejszej niż 50 cm od otworów palenisk, przy piecach, nad piecami, od ścian pieców żelaznych, drzwiczek wycierowych, blaszanych rur dymowych lub t. p.

W pomieszczeniach posiadających ogniska otwarte składanie materiałów palnych jest zabronione.

Magazynowanie materiałów opałowych ponad dzienne zapotrzebowanie w ubikacjach przeznaczonych do parowania paszy i pieczenia chleba jest zabronione.

§ 8.

Suszenie bielizny, odzieży, przędzy, lnu, konopi, drzewa i innych łatwopalnych materiałów nie może się odbywać na blaszanych rurach dymowych, ani też na piecach.

§ 9.

Stosy drzewa, chróstu, itp. winny być oddalone od nieogniotrwałych budynków lub nieogniotrwałych części budynków co najmniej 8 mtr. a od ogniotrwałych co najmniej 4 mtr.

Stawianie skrzyń w odległości mniejszej niż 6 mtr. od budynków nieogniotrwałych i 3 mtr. od budynków ogniotrwałych jest zabronione.

§ 10.

Stogi, sterty i kopy słomy, zbóż, siana i innych płodów rolnych winny być oddalone:

1) od budynków wszelkiego rodzaju przynajmniej 30 metrów,
2) od torów kolei żelaznych 60 mtr.,
3) od publicznych dróg, placów przynajmniej 30 mtr.
4) od lasów przynajmniej 80 mtr.

Przepis powyższy nie dotyczy paszy i ściółki w ilościach nie przekraczających dziennego zapotrzebowania gospodarstwa.

§ 11.

Przenoszenie odkrytego ognia w obrębie budynków mieszkalnych i gospodarskich jest zabronione.

Używanie do rozpalania ognia względnie jego rozniecanie, łatwopalnych płynów jak nafta, benzyna itp. jest wzbronione.

§ 12.

Zabrania się palenia tytoniu na poddaszach, w składach i miejscach obróbki materiałów łatwopalnych, przy składnicach i stacjach materiałów pędnych, w garażach, tartakach, młynach, jak również w teatrach, salach widowiskowych, poza przeznaczonymi na ten cel palarniami.

§ 13.

Zabrania się pozostawiania dzieci w budynku przy rozpalonych ogniskach bez dozoru osób odpowiedzialnych, względnie w okolicznościach umożliwiających dzieciom wzniecanie ognia.

§ 14.

Napełnianie zbiorników lamp i maszynek naftowych i innych może się odbywać tylko wówczas, gdy lampy lub maszynki są zgaszone i palniki już ostygłe. Zabronione jest stawianie i zawieszanie lamp, palników gazowych, świec i podobnych urządzeń w pobliżu materiałów lub przedmiotów łatwopalnych. Odległość palników od nieotynkowanych sufitów jak również od innych łatwopalnych przedmiotów winna wynosić co najmniej 1 metr. O ile odległość palnika od sufitu wynosi mniej niż 1 metr, winny być umieszczone nad płomieniem daszki ochronne z metalu, porcelany lub innego odpowiedniego materiału o średnicy co najmniej 15 cm.

§ 15.

Zabrania się używania światła otwartego w obrębie zabudowań gospodarskich w budynkach gospodarczych, na poddaszach, w składnicach, miejscach obróbki materiałów łatwopalnych (młyny, tartaki itp.). Szczególną ostrożność zachować należy przy używaniu latarń (gospodarczych). Latarnie należy wieszać na silnie umocowanych hakach, łańcuchach, drutach itp. i to w odległości podanej w § 14. Latarnie te winny być należycie utrzymane, zabezpieczone siatką drucianą przed stłuczeniem, posiadać całe klosze, nieuszkodzone palniki, nieuszkodzone daszki ochronne oraz przepisowe nakrętki do zamykania zbiorników.

§ 16.

Przy oświetleniu elektrycznym, wszelkie zmiany i reperacje instalacji mogą być wykonane tylko przez koncesjonowanego elektrotechnika.

§ 17.

Żelazka do prasowania, grzejniki, maszynki spirytusowe, naftowe, palniki gazowe i elektryczne winny być w czasie używania ustawione na niepalnych podstawkach.

Wymienionych urządzeń elektrycznych, pozostających pod prądem nie wolno pozostawiać bez dozoru.

§ 18.

Wapno palone w ilości przekraczającej 0,5 tony pozostawione bez przykrycia powinno być składane w odległości co najmniej 4 mtr. od budynków nieognioodpornych i łatwopalnych materiałów.

Zabrania się składania wapna palonego w budynkach ogniotrwałych, w których znajdują się przedmioty łatwopalne i w budynkach nieogniotrwałych.

§ 19.

Przy piecach żelaznych najmniejsza odległość od drewnianych ścian otynkowanych powinna wynosić 25 cm, on niezabezpieczonych 50 cm. Piece żelazne powinny być wyłożone wyprawą z gliny, w razie gdy możliwe jest zetknięcie się materiałów palnych z piecem, winien on być otoczony mocno na stałe przytwierdzoną siatką metalową z drzwiczkami z tejże siatki. Przy piecykach żelaznych odległość od drewnianych ścian nieotynkowanych powinna wynosić najmniej 1 mtr. W ra-

zie konieczności ustawienia piecyka żelaznego w odległości mniejszej niż 1 mtr. należy obić ścianę tekturą azbestową i blachą żelazną względnie otynkować lub wyłożyć murem pół cegły grubości (13 cm).

§ 20.

Piece ogrzewalne i paleniska, znajdujące się w pomieszczeniach z podłogą drewnianą, winny być ustawiane na podstawach z materiałów niepalnych o grubości co najmniej 15 cm, zaś dla pieców żelaznych bez nóżek 30 cm. Nieogniotrwała podłoga przed paleniskiem, jak też przed piecami żelaznymi winna być w skuteczny sposób zabezpieczona grubą blachą lub warstwą cegieł wystającą co najmniej 40 cm poza krawędzie paleniska.

§ 21.

Przewody dymowe winny posiadać u dołu w miejscach dostępnych otwory do czyszczenia, zaopatrzone w szczelne drzwiczki lub ogniotrwałe zasuwy. Przy kominach przełazowych drzwiczki muszą być szczelne oraz ognioodporne. Nie wolno wbijać w ściany kominowe kołków drewnianych, haków, gwoździ, klamer itp. o ile grubość ścianki komina wynosi tylko pół cegły (13 cm). Wszystkie kominy na poddaszu winny być co roku bielone po uprzednim naprawieniu ewentualnych wad (np. pęknięć). O ile budynki o pokryciu dachu materiałem nieogniotrwałym nie posiadają odległości wymaganych prawem budowlanym, wyloty kominów wszystkich budynków nie posiadających wymaganych odległości winny otrzymać odpowiednie zabezpieczenie, uniemożliwiające wydobywanie się iskier poza komin.

§ 22.

Blaszane przewody dymowe (rury) winny być oddalone od drewnianych konstrukcji nieosłoniętych ogniotrwale o 70 cm, w wypadkach, gdy rury są izolowane cegłą na zaprawie glinianej, lub za pomocą innego równoznacznego materiału, wystarczy odległość 13 cm (szerokość cegły). Rury dymowe piecyków żelaznych wyprowadzane przez ścianę lub okno, muszą być izolowane 13 cm. warstwą ogniotrwałą, winny wystawać ponad dach u wylotu i bezwzględnie zaopatrzone w iskrochron.

§ 23.

Należy dbać o częste i odpowiednie wycieranie kominów w celu uniemożliwienia zapalania się sadzy.

§ 24.

Palenie ognisk, spalanie śmieci, odpadków oraz wypalanie beczek w obrębie zabudowań lub w sąsiedztwie stogów, stert i lasów jest bezwzględnie wzbronione.

Powyższe czynności są dozwolone nie bliżej niż w odległości 100 mtr od budynków lub stert i lasów, zaś wypalanie sitowia, łąk itp. tylko po uprzednim zawiadomieniu władzy gminnej i najbliższej straży pożarnej i powinno odbywać się zawsze w warunkach uniemożliwiających przeniesienie się ognia na zabudowania lub lasy.

§ 25.

Rozpalanie ognisk w lasach i w odległości 100 mtr. od lasów w czasie od 1 marca do 31 października jest wzbronione. Wyjątek stanowią ogniska konieczne do ugotowania strawy dla osób pracujących w lasach oraz ogniska dla wszelkiego rodzaju obozów, które należy rozpalać przy zachowaniu następujących ostrożności:

a) przed rozpaleniem ogniska powinna być zgrabiona ściółka w promieniu 2 mtr od ogniska,
b) należy nieustannie pilnować ogniska,
c) przed opuszczeniem ogniska należy je wygasić i zasypać ziemią.

Kierownictwo obozu winno uprzednio uzyskać zezwolenie administracji leśnej.

Palenie kory, gałęzi i odpadków pozostałych po wyrębie i obróbce drzewa dozwolone jest tylko pod nadzorem administracji leśnej i zachowaniem warunków przewidzianych w § 24 dla wypalania łąk.

§ 26.

Palenie ognisk sztucznych, puszczanie rakiet, fajerwerków itp. w pobliżu osiedli wiejskich dozwolone jest za uprzednim zezwoleniem zarządów gminnych i w każdym razie nie bliżej niż w odległości 200 mtr. od najbliższych budynków, stert, lasów, zagajników itp. W miastach i osadach powyższe czynności mogą być wykonywane za zezwoleniem zarządu gminy w warunkach, uzależnionych od okoliczności miejscowych.

§ 27.

Rozgrzewanie smoły, asfaltu itp. wewnątrz budynku za pomocą otwartych palenisk i kotłów przenośnych jest zabronione. Używanie poprzednio wymienionych urządzeń oraz kuźni i kuchni polowych, wędzarni przenośnych może odbywać się w odległościach:

a) 5 mtr od budynków ogniotrwałych,
b) 15 mtr od budynków nieogniotrwałych,
c) 30 mtr od stogów i stert.

Podczas tych czynności kocioł winien być nakryty pokrywą, a obok winna być przygotowana dostateczna ilość piasku do ugaszenia ewentualnie powstałego pożaru.

Przy silnych wiatrach używanie takich palenisk jest wzbronione.

§ 28.

W razie osuszania budynków za pomocą rozpalania ognia z koksu lub innych materiałów opałowych, rozpalanie takie może być dokonywane tylko w żelaznych koszach. ustawionych na ogniotrwałym podkładzie, o grubości co najmniej 10 cm, wystającym co najmniej 50 cm poza kosz. Na krawędzi pokładu winno być usypane obwałowanie z piasku o wysokości co najmniej 5 cm.

§ 29.

Zabrania się w warsztatach stolarskich, kołodziejskich i w pomieszczeniach, w których dokonuje się obróbka drzewa i innych materiałów palnych, gromadzenie wiórów, trocin i odpadków ponad ilość otrzymaną w ciągu dnia i przechowywania ich w tych warsztatach na noc. Większe ilości muszą być składane pod gołym niebem w odległości co najmniej 12 mtr. od nieogniotrwałych części budynków i wszystkich palnych przedmiotów.

§ 30.

Czyściwo do maszyn, jako też wszelkie natłuszczone szmaty po użyciu winny być składane do szczelnych naczyń blaszanych i po pracy usuwane, aby uniemożliwić samozapalanie. W zakładach przemysłowych i warsztatach należy umieścić napisy dotyczące przestrzegania bezpieczeństwa pożarowego.

§ 31.

Otwory palenisk przy piecach piekarskich, winny być zaopatrzone w żelazne drzwiczki, należycie zabezpieczające otwór paleniska. Zabronione jest połączenie pieców piekarskich, znajdujących się w budynkach bezpośrednio z kominem. Przewody dymowe tych pieców winny być prowadzone nad sklepieniem paleniska, skąd dopiero powinny być wpuszczane do komina. Oddzielne piece piekarskie mogą być stawiane w odległości 10 mtr od budynków ogniotrwałych i 30 mtr. od budynków nieogniotrwałych.

§ 32.

Piece gazowe i gazomierze można ustawiać tylko w pomieszczeniach należycie przewietrzonych i oświetlonych. Połączenie większych pieców gazowych z przewodami winno być stałe i jest niedopuszczalne za pomocą elastycznego wężyka.

§ 33.

Kuźnie mogą znajdować się w budynkach krytych materiałem niepalnym, przy czym odległość budynku mieszczącego kuźnię od granicy sąsiedniej posesji i najbliższego budynku, nie może być mniejsza od 30 mtr.

§ 34.

Wszelkiego rodzaju suszarnie winny znajdować się w komorach ze ścianami ogniotrwałymi i z takimiż sufitami, podłogami i drzwiami. Ściany, podłogi i sufity w wędzarniach powinny być zbudowane z materiału ogniotrwałego, drzwi zaś powinny być żelazne lub drewniane obite blachą co najmniej 0,75 mm grub. Zabrania się urządzania wędzarni na poddaszach i budynkach o pokryciu dachu nieogniotrwałym.

Parniki do paszy mogą być ustawiane tylko w budynkach ogniotrwałych. Stropy, o ile są belkowe, winny być otynkowane.

§ 35.

Lokomobile należy tak ustawiać poza obrębem budynków i odpowiednio do kierunku wiatru, aby kominy i paleniska były oddalone co najmniej:

1) o 1 mtr od krawędzi okapu budynków ogniotrwałych, pokrytych materiałem ogniotrwałym, o ile nie mieszczą łatwopalnych materiałów, natomiast o 3 mtr od krawędzi okapu, o ile mieszczą się takie materiały.

2) O 5 mtr od krawędzi okapu budynków nieogniotrwałych, jak również drewnianych części budynków.

3) O 5 mtr od stogów, stert, zapasów drzewa itp. o ile kotłów lokomobili nie opala się koksem lub węglem lecz drzewem, torfem, trocinami itp. materiałem opałowym wytwarzającym iskry, należy poprzednio określone odległości co najmniej podwoić.

Zabronione jest składanie łatwopalnych materiałów i przedmiotów w promieniu 1 mtr od kotła. Kominy lokomobili winny być zaopatrzone w przepisowy i należycie działający iskrochron. Komin i ściany dymnicy winny być nieuszkodzone, a pokrywa dymnicy winna szczelnie zamykać się. Pracę lokomobili w pobliżu budynków o nieogniotrwałym pokryciu, stogów, stert, lasów oraz innych palnych przedmiotów w wypadku silnego wiatru należy wstrzymać.

W razie pożaru należy natychmiast wstrzymać ruch lokomobili, ogień spod kotła usunąć i wygasić oraz wypuścić parę z kotła.

§ 36.

Silniki spalinowe o mocy powyżej 25 KM i generatory winny stać w osobnym pomieszczeniu, dobrze przewietrzonym, posiadającym ogniotrwałe podłogi i ściany. Rury wydechowe silników winny być wyprowadzane na zewnątrz i zaopatrzone w garnki tłumikowe, należycie działające. Silniki, generatory oraz zbiorniki zawierające materiały pędne, należy ustawiać w odległości co najmniej 1 mtr od drewnianych części budynku. Większe zapasy materiałów pędnych winny być umieszczane na zewnątrz budynków.

§ 37.

Przenośne silniki spalinowe winny być stawiane w odległości co najmniej 6 mtr od budynków krytych materiałem nieogniotrwałym stogów, stert, drzewa.

§ 38.

Lutowanie przedmiotów winno odbywać się na stołach obitych blachą lub na stołach metalowych, w dostatecznej odległości od przedmiotów łatwopalnych. Używanie aparatów do spawania, rozcinania i lutowania w pomieszczeniach, w których powstają palne gazy, kurz i wszelkiego rodzaju palne osady, jest niedopuszczalne.

Stałe zbiorniki z acetylenem do spawania należy umieszczać w osobnym, dobrze przewietrzonym pomieszczeniu. Umieszczenie ich w kuźniach i warsztatach jest wzbronione.

§ 39.

Lakiernie powinny posiadać należytą wentylację, zaś same przewody wentylacyjne powinny być wykonane z materiału niepalnego. Wszelkie odpadki oraz szmaty używane przy lakierowaniu należy składać do szczelnych naczyń blaszanych i codziennie oczyszczanych.

§ 40.

W zakładach przemysłowych należy przewidzieć dostateczną ilość środków gaśniczych, przystosowanych do gaszenia tych materiałów, jakie są produkowane, względnie jakie znajdują się w magazynach lub składach.

We wszystkich zakładach przemysłowych i warsztatach przerabiających materiały łatwopalne winien znajdować się sprzęt przeciwpożarowy według fachowych wskazówek, poza tym winna znajdować się w każdej kondygnacji odpowiednia ilość beczek z wodą, o pojemności co najmniej 100 ltr wraz z wiadrami, oraz blaszanki z piaskiem.

Przepis ten nie obowiązuje zakładów, w których znajdują się na każdej kondygnacji czynne przeciwpożarowe urządzenie wodociągowe.

Posiadanie gaśnic nie zwalnia z obowiązku ustawiania beczek z wodą. Gaśnice powinny być umieszczone w miejscach dostępnych i odpowiednio kontrolowanych (dwa razy do roku). W zakładach przemysłowych w czasie ruchu należy w miejscu widocznym wywiesić instrukcję przeciwpożarową, a pracowników należycie obznajomić z użyciem posiadanych urządzeń przeciwpożarowych.

W domach mieszkalnych o drewnianej konstrukcji dachów może władza miejscowa zarządzić ustawienie na poddaszu beczek z wodą oraz wiader.

§ 41.

Właściciele budynków w gminach wiejskich obowiązani są posiadać i przechowywać w miejscach łatwodostępnych w stanie zdatnym do użytku natychmiastowego sprzęt pożarniczy, jak: drabiny sięgające szczytu domu, bosaki, tłumnice, topory, wiadra, beczki z wodą i tp., w miastach natomiast tylko na specjalne zarządzenie Zarządu Miejskiego.

§ 42.

W każdej miejscowości powinny znajdować się w odpowiedniej ilości i w oznaczonych miejscach środki alarmowe (trąbki, syreny, dzwony, bekadła), wraz z pouczeniem w jakich wypadkach i w jaki sposób należy ich używać. Sprzętu alarmowego należy używać jedynie w wypadku pożarów, żywiołowej klęski lub na skutek alarmu zarządzonego przez władze administracyjne, burmistrza, wójta, sołtysa, naczelnika straży lub fachowego strażackiego organu inspekcyjnego.

§ 43.

Kto wykracza przeciwko postanowieniom niniejszego rozporządzenia ulegnie w myśl postanowień art. 47 pkt. 2 ustawy o ochronie przed pożarami i innymi klęskami z dnia 13 marca 1934 r. (Dz. U. R. P. Nr 41 poz. 365) oraz Dekretu z dnia 26. 4. 1948 r. o podwyższeniu zek (Dz. U. R. P. Nr 24 poz. 161) w drodze postępowagrzywien kar pieniężnych, kar porządkowych i nawiązania karno - administracyjnego karze grzywny do 25.000 złotych lub karze aresztu do dni 14-tu lub obu karom łącznie, o ile za czyn nie grozi kara surowsza z mocy specjalnych przepisów. Do wymierzania kary powołane są powiatowe władze administracji ogólnej.

Wpływy z grzywien winny być przekazywane do kasy właściwej gminy, na obszarze której popełniono wykroczenie, na cele związane z obroną przeciwpożarową.

§ 44.

Przepisy powyższe wchodzą w życie z dniem ogłoszenia w „Gdańskim Dzienniku Wojewódzkim".

WOJEWODA
w. z. (—) Mgr **A. Gadomski**
Wicewojewoda

Poz. 187.

ROZPORZĄDZENIE PORZĄDKOWE

WOJEWODY GDAŃSKIEGO

z dnia 25 marca 1948 r.

w sprawie ochrony lasów przed pożarami.

Na podstawie art. 108 pkt. 2 i art. 109 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 19. 1. 1928 r. o organizacji i zakresie działania władz administracji ogólnej (Dz. U. R. P. Nr 80 poz. 555 z roku 1936)— w związku z zanotowaniem w ciągu ubiegłego roku dużej ilości pożarów leśnych na terenie województwa gdańskiego — które zniszczyły ponad 600 ha, zarządzam co następuje:

§ 1.

Zabrania się wypalania ściernisk, ugorów, łąk, wrzosowisk itp. bez uprzedniego zawiadomienia o tym Zarządu Gminnego, Miejscowej Straży Pożarnej i miejscowej Administracji Leśnej.

Wypalana powierzchnia, w wypadku znajdowania się w bezpośredniej bliskości lasu, winna być odgraniczona od lasu pasem ornym o szerokości co najmniej 20 metrów i obstawiona ludźmi zaopatrzonymi w narzędzia do gaszenia iskier przelatujących pas orny.

Przy wypalaniu łąk znajdujących się bezpośrednio w sąsiedztwie lasów, należy zabezpieczyć las pasem ochronnym 20 mtr. z którego usunięto trawę. Przestrzeń od strony lasu musi być obstawiona ludźmi zaopatrzonymi w narzędzia do gaszenia iskier.

Wypalanie jest dozwolone tylko przy wietrze wiejącym od strony lasu.

§ 2.

Zabrania się rozpalania w okresie od 1. 3. do 31. 10 ognisk w lasach i w odległości 100 mtr od lasów.

Zabrania się wypasania bydła w lasach przez małoletnie dzieci lub osoby niedorozwinięte umysłowo.

Drużyny harcerskie, obozujące w lasach, mogą rozpalać ogniska za zezwoleniem odnośnego Nadleśnictwa i w miejscu przez nie wyznaczonym. W razie odległości od obozu do Nadleśnictwa większej, aniżeli 10 km., odpowiednich zezwoleń udzielają leśnictwa.

Wycieczki młodzieży szkolnej, organizacji oraz innych grup mogą się odbywać tylko za zezwoleniem administracji leśnej.

§ 3.

Zabrania się palenia kory, gałęzi i odpadków, pozostałych po wyrębie i obróbce drzewa, bez nadzoru administracji leśnej i uprzedniego zawiadomienia najbliższego administracji leśnej i uprzedniego zawiadomienia najbliższego Oddziału Straży Pożarnej.

§ 4.

Zabrania się palenia tytoniu w lasach w okresie od 1.III do 31.X.

§ 5.

Zabrania się opróżniania popielników, przeczyszczania rusztów przez obsługę samochodów z generatorami na drogach wiodących przez las.

§ 6.

Zabrania się palenia ogni sztucznych, puszczania rakiet fajerwerków itp. bez uprzedniego zawiadomienia Zarządu Gminnego i odległości niemniejszej niż 200 mtr. od lasu.

§ 7.

Przekroczenia niniejszego rozporządzenia porządkowego karane będą na zasadzie art. 112 wyżej wspomnianego rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o organizacji i zakresie działania władz administracji ogólnej łącznie z art. 1 dekretu z dnia 16. 11. 1945 r. o podwyższeniu grzywien, kar pieniężnych, kar porządkowych oraz nawiązek (Dz. U. R. P. Nr 56 poz. 372) grzywną do 5.000 zł. lub karą aresztu do dni 14, albo oboma karami łącznie.

§ 8.

Do orzekania w powyższych sprawach powołane są powiatowe władze administracji ogólnej.

Odwołanie się do sądu nie wstrzymuje kary.

§ 9.

Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

WOJEWODA
w. z. (—) Mgr **A. Gadomski**
Wicewojewoda

Poz. 188.

ZARZĄDZENIE

WOJEWODY GDAŃSKIEGO

z dnia 12 lipca 1948 r.

o powołaniu gminnych (miejskich) i gromadzkich komisji przeciwpożarowych.

§ 1.

Na podstawie art. 68 ustawy o częściowej zmianie ustroju samorządu terytorialnego (Dz. U. R. P. Nr 35, poz. 294 z dn. 13 maja 1933 r.) zarządzam powołanie przez zarządy gmin miejskich i wiejskich na obszarze Województwa Gdańskiego gminnych (miejskich) i gromadzkich komisji przeciwpożarowych.

§ 2.

Gminne (miejskie) i gromadzkie komisje przeciwpożarowe powołane są do współdziałania z przełożonymi gmin i sołtysami gromad przy spełnianiu ich ustawowych zadań, związanych z ochroną przed pożarami i innymi klęskami żywiołowymi.

§ 3.

W skład gminnej (miejskiej) komisji przeciwpożarowej wchodzą następujące osoby: wójt gminy (burmistrz), względnie wyznaczony przez niego urzędnik, członek gminnej (miejskiej) Rady Narodowej, Milicji Obywatelskiej i Naczelnik Rezonowy Straży Pożarnych. Przewodniczącym komisji przeciwpożarowej jest z urzędu członek gminnej (miejskiej) Rady Narodowej.

§ 4.

W skład gromadzkiej komisji przeciwpożarowej wchodzą następujący przedstawiciele: sołtys, przedstawiciel gromady i naczelnik najbliższej straży pożarnej lub jego zastępca.

§ 5.

Gromadzkie komisje przeciwpożarowe mają obowiązek:

a) dokonywać 2 razy w roku najpóźniej do dnia 15 kwietnia i 15 października lustracji (kontroli) wszystkich nieruchomości, gromady z kunktu widzenia bezpieczeństwa pożarowego, a przede

wszystkim stanu kominów i palenisk, utrzymywania w należytym porządku poddaszy domów mieszkalnych, oddalenia stert i stogów od zabudowań itp.

b) Sprawdzać, czy ludność posiada przepisane narzędzia gaśnicze oraz czy narzędzia te są umieszczone w widocznym i dostępnym miejscu,

c) czuwać nad zachowaniem środków ostrożności, nakazanych zarządzeniem Wojewody i nad należytym i częstym wycieraniem kominów przez uprawnionych kominiarzy

d) uświadomić ludność o przepisach przeciwpożarowych i o konieczności sumiennego ich przestrzegania oraz o potrzebie i korzyściach racjonalnej, ogniotrwałej budowy, budowy zbiorników wodnych dla celów gaśniczych, przebudowy walliwie zbudowanych lub zniszczonych kominów i palenisk oraz o akcji i pomocy Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Wzajemnych.

W roku bieżącym pierwszą lustrację należy przeprowadzić w terminie najpóźniej dwumiesięcznym od daty niniejszego zarządzenia.

§ 6.

Gromadzkie komisje przeciwpożarowe prowadzą według załączonych wzorów:

A. Dziennik kontroli czynności i wykonania zarządzeń.

B. Protokoły lustracji nieruchomości.

Wyżej wymienione przechowywane są u sołtysa danej gromady. Dziennik kontroli komisja gromadzka wypełnia w czasie dokonywania czynności lustracyjnej w każdej nieruchomości w sposób następujący:

a) jeśli nie zostało stwierdzone żadne uchybienie przeciwko przepisom bezpieczeństwa pożarowego — wypełnia rubryki od 1—5.

b) Jeśli zostały stwierdzone uchybienia — wypełnia rubryki od 1—6 włącznie oraz w razie stawianego oporu ze strony właściciela sporządza w tym wypadku oddzielny protokół oględzin w 2-ch egzemplarzach (przez kalkę).

c) w czasie kontroli polustracyjnej mającej na celu stwierdzenie wykonania wydanych poprzednich zarządzeń — wypełnia pod pozycją poprzednio kontrolowanej nieruchomości dodatkowo rubryki 7 i 8;

d) w wypadku stwierdzenia w czasie kontroli polustracyjnej niewykonania przez właściciela nieruchomości w oznaczonym terminie wydanych zarządzeń, Komisja Gromadzka wysyła do Komisji Gminnej 1 egzemplarz protokołu, sporządzonego podczas pierwszej kontroli z zaznaczeniem o niewykonaniu przez właściciela wydanych zarządzeń. Poza tym wypełnia dodatkowo w dzienniku kontroli rubrykę 9-tą przez wpisanie daty wysłania protokołu i ewentualnie podania innych uwag. Protokoły z przeprowadzanych lustracji (oględzin) nieruchomości sporządza Komisja Gromadzka według instrukcji dokonywania oględzin nieruchomości.

§ 7.

Gminne Komisje przeciwpożarowe mają obowiązek:

a) kontrolować czynności Komisji Gromadzkich i należycie je pouczać,

b) dokonywać lustracji nieruchomości w wypadkach powstania wątpliwości co do słuszności zarządzeń wydanych przez Komisję Gromadzką,

c) przygotować dla przełożonych gmin wnioski do powiatowej władzy administracji ogólnej (starostwa) bądź o pociągnięcie opornych właścicieli nieruchomości do odpowiedzialności karno-administracyjnej, bądź o wydanie nakazu przebudowy wadliwie zbudowanych lub zniszczonych kominów itp. oraz

d) rozpatrywać doniesienia Komisji Gromadzkich, skierowane przeciwko uprawnionym kominiarzom i przygotowywać dla przełożonego gminy odpowiednie wnioski.

§ 8.

Gminne Komisje przeciwpożarowe prowadzą:

A. Protokoły z odbytych posiedzeń (w teczce).

B. Protokoły z lustracji nieruchomości.

C. Teczkę z aktami.

Wyżej wymienione dokumenty przechowywane są w Urzędzie Gminnym.

Komisja Gminna na swych posiedzeniach rozpatruje i kwalifikuje protokoły lustracyjne, nadesłane przez Komisje Gromadzkie oraz inne doniesienia.

Z każdego odbytego posiedzenia Komisja Gminna sporządza protokół w 3 egzemplarzach (przez kalkę), z których jeden egzemplarz przesyła do Inspektora Powiatowego P. Z. U. W., drugi pozostawia w swoich aktach, trzeci zaś do Powiatowego Instruktora Pożarnictwa.

Każdy protokół z posiedzenia Komisji winien być kolejno numerowany oraz w treści zawierać datę posiedzenia, miejsca, skład osobowy obecnych członków Komisji, następnie w kolejności rozpatrywane sprawy oraz powzięte w związku z nimi uchwały.

Stosownie do powziętych uchwał Komisja Gminna dokonywuje następujących czynności:

a) przygotowuje dla przełożonych gmin odpowiednie wnioski do Starostwa stosownie do § 7 pkt. c) i d) niniejszego regulaminu. Do sporządzonych wniosków Komisja załącza odnośne protokoły lustracyjne czy też doniesienia;

b) dokonywuje lustracji nieruchomości i w wypadku stwierdzenia uchybień sporządza protokół lustracyjny w 3 egzemplarzach, z których jeden doręcza właścicielowi nieruchomości, drugi pozostawia miejscowej Komisji Gromadzkiej, zalecając jej sprawdzenie wydanych zarządzeń, a trzeci przesyła Powiatowemu Instruktorowi Pożarnictwa.

§ 9.

Gminne (miejskie) i gromadzkie komisje przeciwpożarowe winny ukonstytuować się w przeciągu miesiąca od daty ogłoszenia niniejszego rozporządzenia.

W O J E W O D A

(—) Inż. St. Zrałek.

Załączniki:

1. Instrukcja.
2. Protokół komisji przeciwpożarowej.
3. Dziennik kontroli czynności.

Zał. Nr 1

INSTRUKCJA

dokonywania lustracji (kontroli) nieruchomości pod względem stanu bezpieczeństwa pożarowego dla gromadzkich i gminnych komisji przeciwpożarowych.

I. Komisja ustala stan bezpieczeństwa pożarowego kontrolowanego obiektu podług załączonego protokołu, który jednocześnie stanowi plan jej działania.

Po stwierdzeniu karygodnego stanu bezpieczeństwa pożarowego oraz stawianego oporu ze strony właściciela, kontrolujący sporządzają protokół wpisując pod każdym punktem określenie tego stanu (zły) oraz zalecenie, dotyczące usunięcia stwierdzonego złego stanu w określonym terminie.

II. Stosownie do punktu I-go niniejszej instrukcji plan działania obejmuje następujące czynności komisji przeciwpożarowej:

1. Przy dokonywaniu oględzin dziedzińca należy zbadać:

a) czy nie jest nagromadzona słoma, siano, gałęzie, kłody drzewa itp. w stanie rozrzuconym lub powodującym zawalenie przejść lub dostępów do budynków?

b) Czy stogi, sterty słomy i siana nie są ustawione w pobliżu budynków?

c) czy popiół i żużel z popielników nie jest wyrzucony pod płoty lub do śmietników znajdujących się w pobliżu budynków?

Stwierdzony na przykład na dziedzińcu nieporządek, nieład (rozrzucona słoma, siano, gałęzie, wiory i śmieci) — określa się jako stan zły.

który wpisuje się do protokołu. Po stwierdzeniu takiego stanu kontrolujący wydaje zarządzenie natychmiastowego uporządkowania dziedzińca z jednoczesnym zapisaniem zlecenia do protokołu.

Jeśli stan porządku na dziedzińcu jest dobry, to zapisujemy ten stan do protokołu (dobry), natomiast przy zaleceniu należy wstawić kreskę.

2. Przy oględzinach strychów i poddaszy domów mieszkalnych komisja bada:
   a) czy na nich nie ma nagromadzonych: rupieci, słomy, siana, lnu, konopi, grochowin, gałganów itp.?
   b) czy do przewodów kominowych ze wszystkich stron jest swobodny dostęp?

   W razie stwierdzenia na strychu nagromadzonych rupieci zapisujemy w protokole stan zły oraz dalej wypisujemy zalecenie natychmiastowego usunięcia rupieci.

   Jeśli natomiast stwierdzono porządek na strychu, to notuje się w protokole stan dobry, a w zaleceniu stawia się kreskę.

3. Przy oględzinach kominów, komisja bada czy kominy nie są popękane, czy są otynkowane i pobielone.

   Każde ujawnione pęknięcie komina należy zalecić natychmiast naprawić. Odnośne zapiski w protokole należy wykonać tak jak w poprzednich punktach.

4. Przy oględzinach pieców (palenisk, popielników) należy zbadać:
   a) czy same piece lub paleniska nie są uszkodzone?
   b) czy piecyki żelazne bez nóżek są ustawiane na podmurówce z cegły, zaś piecyki żelazne na nóżkach — na ogniotrwałym podkładzie (blacha, podmurówka z cegły), wystającym na 50 cm poza krawędzią piecyka z każdej strony?
   c) czy żelazne rury (przewody) od tych piecyków, przechodzące przez ściany drewniane są dostatecznie oddzielone od niej cegłą — na glinie?
   d) czy w pobliżu pieców, piecyków i rur dymowych nie są nagromadzone materiały opałowe (drzewo, chrust) i inne materiały palne?
   e) czy drzwiczki do palenisk i popielników nie są uszkodzone?
   f) czy przed paleniskami (popielnikami) pieców i piecyków jest umieszczona na stałe blacha o wymiarach 50 na 70 centymetrów?

5. Przy punkcie 5 protokołu należy zbadać:

   Czy kominy są dostatecznie wycierane?

   Czy nagromadzone sadze są przez kominiarzy usuwane?

   Po stwierdzeniu stanu należy wpisać go do protokołu oraz podać jak często są wycierane sadze.

   Dla orientacji zaznacza się, że wycier kominów winien być dokonywany przez kominiarzy: w budynkach mieszkalnych co 6 tygodni, w piekarniach, przetwórniach i restauracjach co 2—3 tygodnie. Wypalanie sadzy przez właściciela domu, bez udziału kominiarza i delegata straży pożarnej, jest zabronione.

   Wszelkie uwagi dotyczące niedbałego wycieru przez kominiarza należy umieścić w oddzielnym krótkim protokole, celem przedłożenia władzy przemysłowej (starostwo).

6. Jeśli w budynkach kontrolowanych znajduje się wędzarnia lub suszarnia, to komisja bada jak jest zbudowana (winny być całkowicie ogniotrwałe).

   W razie stwierdzenia, że wędzarnia znajduje się na poddaszu nieogniotrwałym lub prowizorycznej szopie w pobliżu budynków, należy polecić bezzwłocznie jej usunięcie.

   Jeśli kontrolowana nieruchomość nie posiada wędzarni, to w protokole pod punktem 6 w wierszach do wypełnienia stawia się kreski.

7. Jeśli w budynkach kontrolowanych znajdują się warsztaty takie jak: stolarnia, warsztat kołodziejski, warsztat tkacki itp. należy zwrócić specjalną uwagę i zbadać:
   a) czy są przestrzegane przepisy zabraniające palenia tytoniu?
   b) czy wióry, kawałki drzewa i inne odpadki są codziennie przed zamknięciem warsztatu zebrane i usunięte?
   c) czy piece i paleniska nie są uszkodzone?
   d) czy są dozorowane?
   e) czy ogniska w paleniskach pieców) przed zamknięciem warsztatu są dokładnie wygaszane?
   f) czy jest rozmieszczony sprzęt lub urządzenia gaśnicze (hydronetki, beczki z wodą, wiadra)?

   Jeśli chodzi o kuźnie, to winny one znajdować się w budynkach krytych materiałem niepalnym (blacha, dachówka), położonych w odległości co najmniej 30 m od najbliższego budynku.

8. Przy oględzinach instalacji elektrycznej należy zwrócić uwagę:
   a) czy przewodniki nie są uszkodzone?
   b) czy są prawidłowo zabezpieczone (w rurkach)?
   c) czy wyłączniki i kontakty nie są uszkodzone?
   d) czy lampy elektryczne nie są osłonięte papierami lub bibułką?
   e) czy maszynki elektryczne posiadają podstawki niepalne?

   Przy uszkodzeniach podanych w punktach a), b), e), należy zalecić, by naprawa była dokonana przez fachowca elektryka.

   Jeśli nie ma instlacji elektrycznej, to rubryki w protokole wypełnić kreską.

9. Przy oględzinach instalacji piorunochronnej należy zwrócić szczególną uwagę, czy nie jest uszkodzone uziemienie.

10. Przy oględzinach sprzętu pożarniczego należy zanotować w protokole, jaki jest sprzęt pożarniczy (podać ilość i stan jego), w zaleceniu zanotować, jaki sprzęt winien być jeszcze umieszczony.

1. W punkcie 11 należy podać istniejące zbiorniki wodne (staw, sadzawka, studnia itp.) oraz ich przydatność do akcji ratunkowej, natomiast w zaleceniu należy na przykład podać: wyszlamować sadzawkę, pogłębić studnie, naprawić pompę itp.

12. W punkcie 12-tym „środki alarmowe", jeśli jest taki sprzęt, to należy podać, jaki i jego stan.

    Jeśli nie ma żadnego środka alarmowego, to należy zaznaczyć w pierwszej rubryce wyrazem „brak", a w zaleceniu zaznaczyć o konieczności zainstalowania gongu (kawałek szyny, lemiesz itp.) na słupie przed domem mieszkalnym.

13. W punkcie 13-tym podać zalecenia, które nie zostały objęte punktami poprzednimi (np. dotyczące oświetlenia naftowego, przechowywania materiałów łatwopalnych i innych).

III. Komisja Gromadzka sporządza protokół w 2-ch egzemplarzach pod kalkę, wypełniając pierwszy egzemplarz ołówkiem chemicznym.

Po podpisaniu protokołu przez komisje oraz zainteresowanego właściciela nieruchomości, jeden z egzemplarzy otrzymuje do wykonania właściciel nieruchomości, drugi zaś przesyłany jest do komisji gminnej tylko w wypadku nie wykonania przez właściciela zarządzeń Komisji Gromadzkiej, a w razie wykonania zarządzeń pozostaje w aktach Komisji Gromadzkiej z notatką „wykonano".

Gminna / Gromadzka **Komisja Przeciwpożarowa**

Zał. Nr 2

dn. .... 194...... r.

w ....

gmina .... powiat ....

PROTOKÓŁ

na podstawie dokonanych oględzin stanu bezpieczeństwa pożarowego w zabudowaniach należących do (nazwisko i imię właściciela lub zarządzającego) ....
miejscowość .... Nr domu .... Komisja Przeciwpożarowa wydała niżej podane zlecenia:

1. **Dziedziniec (podwórze, plac).** Stan porządku .... Należy natychmiast usunąć ....
....

2. **Strychy i poddasza.** Stan porządku .... Należy w terminie do dnia ....
....

3. **Kominy.** Stan .... Należy w terminie do dnia ....
....

4. **Piece i paleniska.** Stan .... Należy w terminie do dnia ....
....

5. **Wycier kominów.** Stan .... Dokonywany jest ....

6. **Wędzarnia** (Suszarnia). Stan .... Należy w terminie do dnia ....
....

7. **Warsztaty.** Stan .... Należy w terminie do dnia ....
....
....

8. **Instalacje elektryczne.** Stan .... Należy w terminie do dnia ....
....

9. **Instalacja piorunochronna.** Stan .... Należy w terminie do dnia ....
....

10. **Sprzęt pożarniczy.** (Wymienić jaki i stan) ....
....
Należy w terminie do dnia ....
....

11. **Zbiorniki wodne.** (Wymienić jakie i stan) ....
....
Należy w terminie do dnia ....
....

12. **Środek alarmowy.** (Wymienić jaki i stan) ....
....
Należy w terminie do dnia ....
....

13. Inne uwagi i zalecenia ....
....
....
....
....
....

Komisja Przeciwpożarowa

Przyjął do wiadomości i wykonania

....
(Podpis właściciela lub zarządcy)

U W A G A : Numeracja punktów protokołu odpowiada numeracji punktów „Instrukcji dokonywania kontroli".

Zał. Nr 3

Wzór Nr Pr 110

Dziennik kontroli czynności i wykonania zarządzeń Gromadzkiej Komisji Przeciwpożarowej

1	2	3	4	5	6	7	8	9
Liczba porz.	Data lustracji (oględzin	Nazwa miejscowości	Nazwisko i imię właściciela i ew. Nr nieruchomości	Sporządzono protokół tak lub nie	Wyznaczono termin usunięc a uchybień	Data sprawdzenia wykonania zarządzeń	Usunięto uchybienia tak lub nie	Data wysłania protokółu do Komisji Gminnej i inne uwagi

Poz. 189.

ZARZADZENIE

WOJEWODY GDAŃSKIEGO

z dnia 12 lipca 1948 r.

w sprawie wzywania straży pożarnych do pożarów lub innych klęsk żywiołowych.

Na podstawie art. 68 z dnia 23. III. 1933 r. o częściowej zmianie ustroju samorządu terytorialnego (Dz. U. R. P. Nr 35, poz. 294) oraz art. 19 ustawy z dnia 13. III. 1934 r. o ochronie przed pożarami i innymi klęskami (Dz. U. R. P. Nr 41, poz. 365) ustalam poniżej podane zasady, dotyczące wzywania straży pożarnych do pożarów, względnie innych klęsk żywiołowych.

1) Straże pożarne obowiązane są do niezwłocznego udzielenia pomocy i ratunku na obszarze ich działania, w czasie pożaru lub innych klęsk żywiołowych.

2) Obowiązek zaalarmowania straży lub zawiadomienia władz, ciąży na każdej osobie w chwili zauważenia pożaru lub innego wypadku (katastrofa kolejowa, samolotowa, zawalenie domu, zatrucie gazami itp.).

3) Obszarem działania dla Ochotniczych Straży Pożarnych jest osiedle, w którym znajduje się siedziba straży i okolice w promieniu 5 km. Dla miejskich zawodowych straży pożarnych obszarem działania jest teren miasta. Dla przemysłowych straży pożarnych (zakładowych, fabrycznych) — teren zakładu. Dla portowych straży pożarnych teren portu.

4) Prawo wzywania straży pożarnych do udzielenia pomocy poza własnym obszarem działania posiada tylko władza administracji ogólnej (Wojewoda, Starosta) i upoważnieni do tego — Wojewódzki Inspektor Pożarnictwa, Powiatowy Instruktor Pożarnictwa i ich zastępcy. — Na terenie gminy zbiorowej prawo to przysługuje ponadto przełożonemu gminy i rejonowemu naczelnikowi straży pożarnych.

5) Wzywanie straży pożarnych spoza obszaru ich działania na innych zasadach niż wyżej podane, nastąpić może w przypadkach, objętych regulaminem, przewidzianym w art. 30 pkt. 2 powołanej ustawy z dnia 13. III. 1934 r. Wydziały Powiatowe obowiązane są sporządzić regulamin takiego współdziałana dla całego powiatu po zasięgnięciu opinii fachowej powiatowego instruktora straży pożarnych.

6) Wzywanie straży pożarnych zakładów przemysłowych do pomocy poza terenem zakładu w osiedlu, w którym dany zakład znajduje się, może nastąpić przez przełożonego gminy lub komendanta miejscowej straży pożarnej, poza obszarem danego osiedla przez władze wymienione w pkt. 4 niniejszego zarządzenia, w obydwu jednak wypadkach zakład winien zapewnić sobie bezpieczeństwo przeciwpożarowe.

7) Zawiadomienie władzy i straży pożarnych o wypadkach pożarów, katastrof i innych klęsk żywiołowych przesyłać można na podstawie zarządzenia Ministra Poczt i Telegrafów z dnia 26. II. 1937 r. (Dz. U. R. P. Nr 17, poz. 115) drogą telefoniczną lub telegraficzną bezpłatnie. Każda osoba po wylegitymowaniu się jest do tego uprawniona.

8) Gminy mogą żądać zwrotu kosztów pomocy udzielonej pomocy przez miejscową straż pożarną w przypadkach przewidzianych w art. 38 powołanej ustawy z dnia 13. III. 1934 r.

9) Za wprowadzenie straży pożarnej w błąd złośliwymi alarmami oraz bezpodstawowe spowodowanie interwencji grozi w drodze karno-administracyjnej kara grzywny do 50.000, —zł lub kara aresztu do miesiąca albo obie kary łącznie (art. 47, pkt. 1 cytowanej ustawy z dnia 13. III. 1934 r. oraz dekretu z dnia 26.IV. 1948 r. o podwyższeniu grzywien, kar pieniężnych, kar porządkowych i nawiązek—(Dz. U. R. P. Nr 24, poz. 161).

WOJEWODA

(—) Inż. St. Zrałek.

Poz. 190.

ROZPORZĄDZENIE

MINISTRA POCZT I TELEGRAFÓW

z dnia 26 lutego 1937 r.

wydane w porozumieniu z Ministrami: Komunikacji i Spraw Wewnętrznych o trybie postępowania przy zawiadamianiu w drodze telegraficznej lub telefonicznej o wypadkach klęsk żywiołowych, napadów rabunkowych i katastrof.

(Dz. U. R. P. z dnia 10 marca 1937 r. Nr 17, poz. 115).

Na podstawie art. 20 ustawy z dnia 13 marca 1934 r. o ochronie przed pożarami i innymi klęskami (Dz. U. R. P. Nr 41, poz. 365) oraz art. 24 ust. 3 i 5 i art. 53 ustawy z dnia 3 czerwca 1924 r. o poczcie, telegrafie i telefonie (Dz. U. R. P. z 1933 r. Nr 63, poz. 481) zarządzam co następuje:

§ 1.

W przypadkach pożarów, epidemii, napadów rabunkowych, katastrof, nieszczęśliwych wypadków lotniczych i przymusowych lądowań, jak również innych nieszczęść, spowodowanych żywiołowymi zdarzeniami, lub w razie groźby ich powstania, urzędy pocztowe (agencje) obowiązane są do bezpłatnego przesłania telegramu lub przeprowadzenia rozmowy telefonicznej, skierowanych w tych sprawach o pomoc do organów bezpieczeństwa publicznego i innych właściwych władz lub straży pożarnych (pogotowi). Telegramy te i rozmowy telefoniczne noszą nazwę alarmowych, oznaczone są wskazówką — A D P —.

§ 2.

Do nadania telegramu alarmowego lub przeprowadzenia rozmowy telefonicznej alarmowej uprawniona jest każda osoba. Osoba ta powinna podać urzędowi pocztowemu (agencji) swe imię, nazwisko oraz dokładny adres, a na żądanie urzędu pocztowego (agencji) wylegitymować się.

§ 3.

Telegramy i rozmowy telefoniczne alarmowe powinny być pod względem kolejności w przekazywaniu względnie przeprowadzaniu, traktowane jako telegramy, względnie rozmowy telefoniczne, służbowe pilne.

§ 4.

Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Poz. 191.

ROZPORZĄDZENIE

Rady Ministrów

z dnia 24 marca 1939 r.

o zwalnianiu od niektórych obowiązków, wynikających z ustawy o ochronie przed pożarami i innymi klęskami

(Dz. U. R. P. z dnia 7 kwietnia 1939 r. Nr 31, poz. 206)

Na podstawie art. 29 ust. (2) ustawy z dnia 13 marca 1934 r. o ochronie przed pożarami i innymi klęskami (Dz. U. R. P. Nr 41, poz. 365) zarządza się co następuje:

§ 1.

Artykuły powołane w rozporządzeniu niniejszym bez bliższego określenia oznaczają przepisy ustawy z dnia 13 marca 1934 r. o ochronie przed pożarami i innymi klęskami (Dz. U. R. P. Nr 41, poz. 365), paragrafy powołane bez bliższego określenia, oznaczają przepisy rozporządzenia niniejszego.

§ 2.

Od obowiązków określonych w art. 28 zwalnia się:

1) posłów na Sejm i senatorów,

2) zawodowych konsulów państw obcych i przydanych im zawodowych urzędników oraz członków ich rodzin, prowadzących wspólnie z nimi gospodarstwo domowe, jeżeli posiadają obywatelstwo państwa wysyłającego i z zastrzeżeniem wzajemności.

§ 3.

Od obowiązków określonych w art. 28 ust. (2) pkt. 1), 2) i 3) zwalnia się:

1) funkcjonariuszów państwowych i pracowników kontraktowych w urzędach państwowych oraz pracowników przedsiębiorstw, zakładów i instytucji państwowych;

2) sędziów i prokuratorów sądów powszechnych, sędziów sądów administracyjnych oraz asesorów i aplikantów sądowych;

3) personel nauczający i pomocniczy w szkołach państwowych, publicznych i prywatnych wszystkich kategorii, stopni i typów;

4) przełożonych gmin i urzędujących ich zastępców, sołtysów i urzędujących podsołtysów, funkcjonariuszów samorządowych i pracowników samorządowych przedsiębiorstw, zakładów i instytucji;

5) pracowników zakładów użyteczności publicznej;

6) pracowników prywatnych przedsiębiorstw, zakładów i instytucji, które pracują na rzecz Obrony Państwa;

7) pracowników instytucji ubezpieczeń społecznych i Funduszu Pracy, — jeżeli w czasie pożaru lub innej klęski spełniają obowiązki wynikające z ich stanowiska.

§ 4.

Od obowiązków określonych w art. 28 ust. (2) pkt. 4), zwalnia się:

1) osoby czasowo w gminie przebywające,

2) osoby nie będące właścicielami lub użytkownikami nieruchomości położonych na obszarze gminy miejsca ich zamieszkania,

3) kobiety,

4) mężczyzn do lat 17,

5) czynnych członków Korpusu Technicznego Związku Straży Poż. R. P. oraz czynnych członków straży pożarnych i okręgowych pogotowi pożarnych,

6) uczniów szkół średnich, szkół zawodowych i słuchaczów rzeczywistych szkół akademickich,

7) uczniów kursów (szkół) wojskowego przysposobienia specjalnego,

8) duchownych i zakonników uznanych w Państwie wyznań religijnych oraz uczniów seminariów duchownych i nowicjuszów zakonów.

§ 5.

Od obowiązków określonych w art. 28 ust. (2) pkt. 5), zwalnia się:

1) kobiety, mające powyżej lat 40,

2) czynnych członków Korpusu Technicznego Związku Straży Pożarnych R. P. oraz czynnych członków straży pożarnych, ochotniczych, zawodowych, prywatnych i okręgowych pogotowi pożarnych,

3) osoby wymienione w § 4 pkt. 1), 6), 7) i 8).

§ 6.

Od obowiązków określonych w art. 28 ust. (2) pkt. 4) i 5), zwalnia się osoby wymienione w paragrafie 3, co do których ich władze przełożone stwierdzą, że wykonanie tych obowiązków może odbić się istotnie ujemnie na toku urzędowania lub pracach w danym urzędzie, przedsiębiorstwie, zakładzie lub instytucji.

§ 7.

1) Osoby, na których ciąży obowiązek określony w art. 28 ust. (2) pkt. 4), mogą wykonywać go przez zastępcę.

2) Zastępcze wykonanie tego obowiązku nie może być powierzone osobom wymienionym w art. 29 ust. (1) oraz w § 4 pkt. 3), 4), 6) i 7).

3) Przełożony gminy może zakazać zastępczego wykonania tego obowiązku przez osoby karane za przestępstwa z chęci zysku lub za zbrodnie przeciwko Państwu.

§ 8.

Za wykonanie obowiązku, określonego w art. 28 ust. (2) pkt. 4), odpowiedzialna jest osoba, która podjęła się wykonania tego obowiązku zastępczo.

§ 9.

1) Obowiązki określone w art. 28 ust. (2) pkt. 5), mogą być na wniosek osoby obowiązanej zamienione przez przełożonego gminy na obowiązek świadczeń w naturze na cele ochrony przed pożarami i innymi klęskami, jeżeli liczba obowiązanych do służby w straży pożarnej przymusowej, przewyższa liczbę potrzebną do zapewnienia na obszarze działania straży należytej ochrony przed pożarami i innymi klęskami.

2) Świadczenia w naturze mogą być wykonane tylko na obszarze tej gminy, która powołała obowiązanego do wykonania obowiązków.

§ 10.

Świadczenia w naturze (§ 9) polegają na:

1) dostarczaniu środków przewozowych lub inwentarza pociągowego,

2) wykonania określonych robót,

3) czasowym odstąpieniu przedmiotów, potrzebnych do wykonania robót,

4) odstąpieniu własności materiałów, potrzebnych do wykonania robót.

§ 11.

1) Wartość zamiennych świadczeń w naturze określa się dniówkami robocizny pieszej.

2) Roczna wysokość zamiennych świadczeń w naturze odpowiada 7 dniówkom robocizny pieszej.

3) Przy obliczaniu wartości zamiennych świadczeń w naturze, przyjmuje się równowartość pieniężną dniówki robocizny pieszej, ustaloną przez rady gminne (miejskie) w wykonaniu przepisów o świadczeniach w naturze na niektóre cele publiczne.

4) W gminach, nie stosujących na swoim obszarze świadczeń w naturze na niektóre cele publiczne, równowartość pieniężną dniówki robocizny pieszej ustalają corocznie właściwe rady gminne (miejskie) w drodze uchwał, do których mają zastosowanie przepisy art. 65 ustawy z dnia 23 marca 1933 r. o częściowej zmianie ustroju samorządu terytorialnego (Dz. U. R. P. Nr 35, poz. 294).

Uwagi:

P. art. 5 § 3 dekretu z dnia 23 listopada 1944 r. o organizacji i zakresie działania samorządu terytorialnego (Dz. U. R. P. Nr 14, poz. 74).

§ 12.

Wykonanie rozporządzenia niniejszego porucza się Ministrowi Spraw Wewnętrznych.

§ 13.

Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Poz. 192.

ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA SPRAW WEWNĘTRZNYCH
z dnia 6 kwietnia 1939 r.

o obowiązkach ludności w wypadkach pożarów lub innych klęsk.

(Dz. U. R. P. z dnia 25 kwietnia 1939 r. Nr 37, poz. 242)

Na podstawie art. 28 ust. (3) i 52 ustawy z dnia 13 marca 1934 r. o ochronie przed pożarami i innymi klęskami (Dz. U. R. P. Nr 41, poz. 365) zarządzam co następuje:

§ 1.

Artykuły powołane w rozporządzeniu niniejszym bez bliższego określenia, oznaczają artykuły ustawy z dnia 13 marca 1934 r. o ochronie przed pożarami i innymi klęskami (Dz. U. R. P. Nr 41, poz. 365).

§ 2.

Wykonanie obowiązków, określonych w art. 28 ust. (2) pkt. 1), 2), i 3) polega na:

1) dostarczaniu i podawaniu wody, i innych środków ratowniczych do zapobiegania rozszerzaniu się pożarów lub innych klęsk,

2) pracy ze sprzętem ratunkowym,

3) usuwaniu przedmiotów zagrożonych przez pożar lub inną klęskę,

4) dogaszaniu zgliszczy,

5) przenoszeniu z miejsca zagrożonego niebezpieczeństwem osób, które uległy nieszczęśliwym wypadkom,

6) zastosowaniu niezbędnych środków ratowniczych,

7) wezwaniu pomocy lekarskiej i dostarczeniu koniecznych środków przewozowych dla osób, które uległy nieszczęśliwym wypadkom, jeżeli ze względu na życie i zdrowie tych osób okaże się to konieczne,

8) dostarczeniu pomieszczeń dla osób, które uległy nieszczęśliwym wypadkom, na czas potrzebny dla udzielenia tym osobom pierwszej pomocy,

9) przyjęciu na przechowanie mienia poszkodowanych,

10) pilnowaniu mienia przed utratą lub zniszczeniem,

11) wykonywaniu prac koniecznych dla zapobieżenia rozszerzaniu się pożaru lub innej klęski.

§ 3.

Każda osoba w gminie przebywająca, na wezwanie władz administracji ogólnej, przełożonego gminy, organów służby bezpieczeństwa publicznego lub kierownika akcji ratowniczej, obowiązana jest w razie pożaru lub innej klęski, udzielić pomocy i współdziałać przy akcji ratowniczej w sposób i w miejscu przez te władze, organa lub kierownika akcji ratowniczej wskazany.

Regulamin, o którym mowa w art. 30 ust. (1), ustali, które osoby lub grupy osób oraz w jakim zakresie i w jaki sposób obowiązane są w razie pożaru lub innej klęski udzielić bez wezwania pomocy i współdziałać przy akcji ratowniczej.

§ 4.

Osoby, które przybyły na miejsce pożaru lub innej klęski w razie braku odpowiedniego kierownika akcji ratowniczej, powinny niezwłocznie przystąpić same do niesienia pomocy i do akcji ratowniczej.

§ 5.

Osobom, zatrudnionym przy niesieniu pomocy lub przy akcji ratowniczej, nie wolno zaniechać tych czynności przed ustaniem niebezpieczeństwa lub bez zezwolenia kierownika tej akcji.

§ 6.

Wykonanie obowiązku pełnienia wart dla ochrony przed powstaniem pożaru lub innej klęski (art. 28 ust. (2) pkt. 4) polega na:

1) czuwaniu nad bezpieczeństwem mieszkańców dla ochrony przed powstaniem pożaru lub innej klęski,

2) niezwłocznym alarmowaniu organów służby bezpieczeństwa publicznego, przełożonego gminy, sołtysa, straży pożarnych i mieszkańców o powstałym niebezpieczeństwie.

Pełniący wartę powinni zwracać uwagę na przestrzeganie przez osoby w gminie przebywające przepisów o zapobieganiu powstawania i rozszerzaniu się pożarów i innych klęsk, a w przypadkach spostrzeżenia uchybień powiadomić o tym przełożonego gminy.

§ 7.

Powołanemu do warty w gminie wiejskiej może być poruczone wykonanie tej warty jedynie na obszarze tej gromady, w której powołany zamieszkuje.

§ 8.

Pełniący wartę, w czasie wykonywania tego obowiązku, nie mogą oddalać się poza obszar którego strzegą.

§ 9.

Pełniący wartę powinni być zaopatrzeni w odpowiednie oznaki i przyrządy alarmowe dostarczone przez gminy.

§ 10.

Pełnienie wart (art. 28 ust. (2) pkt. 4) wykonywa się kolejno, według rocznego planu powołania, ustalonego przez kolegium zarządu gminy.Plan powinien być wyłożony do publicznego wglądu najpóźniej do dnia 1 listopada każdego roku a wyłożenie jego ogłoszone w sposób w gminie przyjęty.

W planie należy wymienić:

1) nazwisko, imię i miejsce zamieszkania obowiązanego do pełnienia warty,

2) miejsce i czas wykonywania obowiązku,

3) pouczenie o skutkach prawnych niestawiennictwa i niewykonania obowiązku (art. 47 ust.)1) pkt. 2),

4) pouczenie o środkach prawnych.

§ 11.

Do pełnienia wart przełożony gmin wzywa obowiązanych w sposób w gminie przyjęty co najmniej na 7 dni przed dniem pełnienia warty.

§ 12.

Pełnienie wart dziennych może być zarządzone przez przełożonego gminy po uprzednim uzyskaniu zgody powiatowej władzy administracji ogólnej.

§ 13.

Pełnienie obowiązków w strażach pożarnych przymusowych (art. 28 ust.)2) pkt. 5) polega na braniu czynnego udziału w:

1) Tłumieniu pożarów, przy zwalczaniu innych klęsk,

2) Ćwiczeniach, szkoleniu i przeglądach straży, zarządzonych przez władze, o których mowa w art. 43, przełożonego gminy lub naczelnika straży pożarnej przymusowej.

§ 14.

Osoby powołane na stanowiska kierownicze w strażach przymusowych, nie mogą odmówić przyjęcia tych stanowisk, jeżeli w okresie 3 ostatnich lat nie pełniły obowiązków na stanowiskach kierowniczych w strażach pożarnych przymusowych.

§ 15.

Do pełnienia obowiązków w strażach pożarnych przymusowych powołuje obowiązanych przełożony gminy w drodze pisemnej.

Wezwanie powinno zawierać:

1) nazwisko i imię powołanego do pełnienia obowiązku,

2) określenie obowiązku,

3) jakie narzędzia lub środki przewozowe powinna dostarczyć powołana osoba,

4) pouczenie o skutkach prawnych niestawiennictwa i niewykonania obowiązku (art. 47 ust. (1) pkt. 4).

5) pouczenie o środkach prawnych.

§ 16.

Rozporządzenie niniejsze wchodzi wżycie po upływie 2 miesięcy od dnia ogłoszenia.

Poz. 193.

ROZPORZĄDZENIE

MINISTRA SPRAW WEWNĘTRZNYCH

z dnia 29 lipca 1939 r.

wydane w porozumieniu z Ministrem Opieki Społecznej o urządzeniach publicznych i prywatnych do zaopatrywania ludności w wodę i usuwanie nieczystości oraz o specjalnych urządzeniach przeciwpożarowych.

(Dz. U. R. P. z dnia 22 sierpnia 1939 r. Nr 75, poz. 506)

(Wyciąg)

Na podstawie art. 5 pkt. 1 i 2 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o zaopatrywaniu ludności w wodę z dnia 16 marca 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr 32, poz. 310), art. 3 pkt. 1 i 2 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o usuwaniu nieczystości i wód opadowych z dnia 16 marca 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr 32, poz. 311) w brzmieniu ustawy z dnia 31 marca 1938 r. (Dz. U. R. P. Nr 24, poz. 210), oraz art. 3 ustawy z dnia 13 marca 1934 r. o ochronie przed pożarami i innymi klęskami (Dz. U. R. P. Nr 41, poz. 365), zarządzam co następuje:

Przepis wstępny.

§ 1.

Za urządzenia do zaopatrywania ludności w wodę uważa się urządzenia dostarczające wodę do picia, dla potrzeb gospodarstwa domowego i dla celów przeciwpożarowych. Za urządzenia usuwania nieczystości uważa się urządzenia kanalizacyjne.

Wodociągi publiczne.

§ 13.

Na sieci wodociągowej powinny być założone hydranty przeciwpożarowe w miarę możności płytkie w odległościach nieprzekraczających 150 m. dla dzielnic o zabudowaniu luźnym i bliźniczym oraz 100 mtr. dla dzielnic o zabudowaniu zwartym. Hydranty powinny być łatwo dostępne. Położenie ich powinno być dokładnie oznaczone w terenie.

§ 14.

Wodociąg powinien być tak urządzony, aby na wypadek pożaru mógł zwiększyć odpowiednio swą wydajność. Zwiększenie to powinno być liczone co najmniej na dwa równoczesne pożary, trwające co najmniej dwie godziny. Jednokierunkowa zdolność transportowa rurociągów zasilających do miejsca pożaru powinna wynosić co najmniej 10 ltr. na sekundę, a rurociągów rozdzielczych — 5 ltr. na sekundę — przy nie zmniejszonej wydajności średniej letniej i przy ciśnieniu w sieci wynoszącym co najmniej 0,7 atmosfer.

§ 15.

Stacje kolejowe, leżące w pobliżu urządzeń wodociągowych publicznych, mogą korzystać z tych wodociągów dla celów eksploatacyjnych i pożarowych w granicach możliwości technicznych wodociąoów. Powyższe nie nakłada na właściciela wodociągu obowiązku ponoszenia jakichkolwiek dodatkowych kosztów.

§ 16.

W wodociągach, posiadających oczyszczalnię wody, powinny być urządzone połączenia zapasowe, umożliwiające na wypadek unieruchomienia oczyszczalni podawanie do sieci ulicznej wody surowej, w razie potrzeby odpowiednio odkażonej.

Specjalne urządzenia Przeciwpożarowe.

§ 20.

We wszystkich osiedlach należy założyć specjalne urządzenia przeciwpożarowe stosownie do wymagań niżej określonych:

1) należy urządzić szereg punktów poboru wody dla celów przeciwpożarowych niezależnie od istniejącego wodociągu, wykorzystując w tym celu wszelkie wody, znajdujące się na obszarze osiedla i przystosowując je do użytku przez: oczyszczanie, pogłębianie, spiętrzanie oraz przez ułatwienie bezpośredniego dojazdu i czerpania.

2) Dzielnice osiedla, pozbawione naturalnych punktów poboru wody lub nieposiadające dostatecznej ich ilości, powinny być zaopatrzone w wystarczającą liczbę punktów sztucznych, jak zbiornkii otwarte albo kryte, specjalne wodociągi, stacje pomp, studnie, zbiorniki płuczące przy kanalizacji rozdzielczej itp. urządzenia o wydajności odpowiedniej dla celów prezciwpożarowych.

3) Odległości między pufnktami poboru wody nie mogą przekroczyć w dzielnicy o zabudowaniu zwartym — 500 mtr i w dzielnicy o zabudowaniu luźnym lub bliźniczym — 700 mtr. Przy rozmieszczeniu tych punktów należy uwzględniać stopień zagrożenia pożarowego dzielnic albo poszczególnych punktów miasta.

4) Przy obliczaniu wydajności punktu poboru wody należy uwzględnić możliwość jednoczesnego gaszenia co najmniej dwóch pożarów.

   Wydatek wody spowodowany jednym pożarem należy przyjąć co najmniej:

   dla dzielnic poniżej 50 mieszkańców na 1 ha 40 m^3 w ciągu 2 godzin,

   dla dzielnic od 50 do 100 mieszkańców na 1 ha 50 m^3 w ciągu 2 godzin

   dla dzielnic od 100 — 200 mieszkańców na 1 ha 70 m^3 w ciągu 2 godzin

   dla dzielnic od 200 — 350 mieszkańców na 1 ha 100 m^3 w ciągu 2 godzin

   dla dzielnic powyżej 350 mieszkańców na 1 ha 150 m^3 w ciągu 2 godzin.

   W razie potrzeby w zależności od ilości i rodzaju budynków, sposobu zabudowania, charakteru przemysłowego itp. czynników normy powyższe powinny być odpowiednio zwiększane.

5) Punkty poboru wody mogą być zaopatrywane albo bezpośrednio ze źródła wody albo za pośrednictwem zbiorników niezależnych od wodociągów i obsługujących 1 lub więcej punktów poboru wody. Jeden taki zbiornik może obsługiwać najwyżej 15 punktów poboru wody.

6) Zbiorniki otwarte można urządzać jako baseny ozdobne, wodotryski, baseny dla roślin wodnych, stawy parkowe, kąpieliska, pływalnie, rekonstrukcje zabytkowych fos itp.

7) Zbiorniki o większej liczbie punktów poboru wody niż dwa mogą być mniejsze, niżby to wynikało z pkt. 4). W tym wypadku przy powiększaniu liczby punktów poboru wody zmniejszenie objętości zbiornika nie może przekraczać 2% na jeden punkt poboru wody dla zbiorników otwartych i 3% dla zbiorników krytych.

Przepisy końcowe.

§ 26.

Minister Spraw Wewnętrznych w Warszawie, w innych zaś miejscowościach wojewoda, może zezwolić na

częściowe odstępstwa od przepisów §§ 20, 21, 22 i 23 niniejszego rozporządzenia w osiedlach, w których urządzenia wodociągowe dają gwarancję ciągłości ruchu i należytego zwiększenia wydajności na cele przeciwpożarowe.

§ 27.

Osiedla, posiadające urządzenia wodociągowo-kanalizacyjne, powinny przedstawić właściwym władzom do zatwierdzeni projekty dostosowania istniejących urządzeń do wymagań niniejszego rozporządzenia razem z programem realizacji w terminie nieprzekraczającym jednego roku od dnia wejścia w życie niniejszego rozporządzenia.

§ 28.

Projekty zaopatrzenia osiedla w specjalne urządzenia przeciwpożarowe oraz urządzenie dostarczające zastępczą wodę do picia i dla celów gospodarstwa domowego powinny być przedstawione właściwym władzom do zatwierdzenia razem z programem realizacji w terminie nieprzekraczającym jednego roku od dnia wejścia w życie niniejszego rozporządzenia.

§ 29.

Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia i obowiązuje: §§ 21—25 na całym obszarze Państwa, z wyjątkiem województwa śląskiego, pozostałe zaś przepisy w tych osiedlach, w których mają zastosowanie przepisy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 29 kwietnia 1938 r. o przygotowaniu w czasie pokoju obrony przeciwlotniczej i przeciwgazowej w dziedzinach regulacji i zabudowania osiedli oraz budownictwa publicznego i prywatnego (Dz. U. R. P. Nr 32, poz. 278).

Uwagi:

Rozp. Rady Ministrów z dnia 29 kwietnia 1938 r. o przygotowaniu w czasie pokoju obrony przeciwlotniczej i przeciwgazowej w dziedzinach regulacji i zabudowania osiedli oraz budownictwa publicznego i prywatnego (Dz. U. R. P. Nr 32 poz. 278) weszło w życie na obszarze miast wydzielonych z powiatowych związków samorządowych z dniem 15 maja 1938 roku. W innych miejscowościach rozporządzenie to nabiera mocy obowiązującej z dniem ogłoszenia przez Ministra Spraw Wewnętrznych (obecnie Ministra Administracji Publicznej wzgl. Ministra Ziem Odzyskanych) działającego w porozumieniu z in. właściwymi Ministrami, wykazów tych miejscowości w „Dziennikach Wojewódzkich".

Wnioski ogłoszeń przyjmuje w godzinach 10—12 Redakcja Gdańskiego Dziennika Wojewódzkiego — Urząd Wojewódzki Gdański, Wydział Ogólny — Gdańsk, Okopowa 5, pokój Nr 37, telefon 319-41 — 49, wewn. 267; zgłoszenia zaś na prenumeratę — Administracja tegoż Dziennika — Wydział Budżetowo - Gospodarczy, pokój Nr 7, telefon 319-41-49, wewn. 312.

Cena ogłoszeń: zł 25.— za wyraz — najmniej 10 wyrazów, przy tekstach dłuższych zł 45,— za 1 mm szpalty, zł 5000 cała strona, zł 3000 pół strony, zł 2000 jedna czwarta strony. Układ tabelaryczny i cyfrowy — 50% drożej. — Redakcja nie przyjmuje odpowiedzialności za terminowe ogłoszenia.

Prenumerata i ogłoszenia są płatne z góry wyłącznie za pośrednictwem P. K. O., Oddział w Gdyni, konto Nr XI—4208. Opłaty dokonane w innym trybie nie będą uwzględnione.

Wysyłki dokonuje się po uprzednim wpłaceniu prenumeraty kwartalnej w kwocie zł 550.—, półrocznej zł 1000.—, rocznej zł 1900.— wzgl. należności za każdy poszczególny Dziennik zgodnie z ceną uwidocznioną na każdym egzemplarzu.

REDAGUJE KOLEGIUM REDAKCYJNE

Tłoczono z polecenia Wojewody Gdańskiego w Drukarni Spółdz. Wyd. „CZYTELNIK" Nr 8. w Gdyni, ul. Mściwoja 7. Telefon 32-39

Zam. 3089 — W-12754. CENA zł 60,—